

RUDABÁNYA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

Tisztelt Lakosság, Tisztelt Érdeklődők!

Nagy örömömre szolgál, hogy átnyújthatom Önöknek a településünk értékeit bemutató Településképi Arculati Kézikönyvet.

A kézikönyv a város lakossága, a helyi közösségek aktív bevonásával készült, mely során végig gondolhatták azt, hogy milyen környezetben szeretnének élni, hogyan őrizzék meg és fejlesszék Rudabánya építészeti arculatát, kultúráját.

Lakókörnyezetünk színvonala életünk minőségének egyik legfontosabb – még ha olykor figyelmen kívül is hagyott – feltétele. Otthonunk, valamint tágabb értelemben vett épített és természeti környezetünk, az utca szépsége és korszerűsége nagymértékben hozzájárul emberi létünk méltóságához.

Az esztétikai minőség, a korszerűség és funkció fontosságát szem előtt tartó szemléletet azonban mind lakóházaink építése, mind városunk fejlesztése során el kell sajátítanunk. Felelősek vagyunk azért, hogy régi és új épületeink hozzájáruljanak a város képének szebbé tételéhez, harmonikusan illeszkedjenek környezetünk hagyományos épített és természetes kincsei alkotta tájba.

Rudabánya Településképi Arculati Kézikönyvében összegyűjtöttük a városunkban található a régmúltra és a közelmúltra jellemző értékeket. Bemutatásra kerülnek a táji és építészeti örökségek, utca részletek, középületek, lakóházak, emlékművek, - minden, ami a városra jellemző, ami Rudabányát jelenti. Reményeim szerint jelen Kézikönyv a helyi építészeti minőség garanciája lehet, azzal, hogy tartalmával aktív támogatója lesz Rudabánya jövőbeni településképi formálásának, egyfajta iránymutatás a jövőre nézve.

Célunk a Kézikönyv megalkotásával az, hogy lehetőséget biztosítson a város folyamatos fejlődéséhez, ami által a települést otthonának érezze minden itt élő, illetve letelepedni szándékozó polgár.

Szobota Lajos
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK.

1. Bevezetés 4

2. Rudabánya bemutatása 6

Földrajzi, éghajlati adottságok
Településtörténet

3. Örökségünk 16

Műemlékek
Helyi védelem

4. Eltérő karakterű településrészek 30

Régi falu
Településközpont
Kertvárosi lakóterület
Bányásztelepi lakások
Ipari terület
Külterület/Kiemelt külterület/Mezőgazdasági terület

5. Építészeti útmutató 54

6. Jó példák bemutatása 68

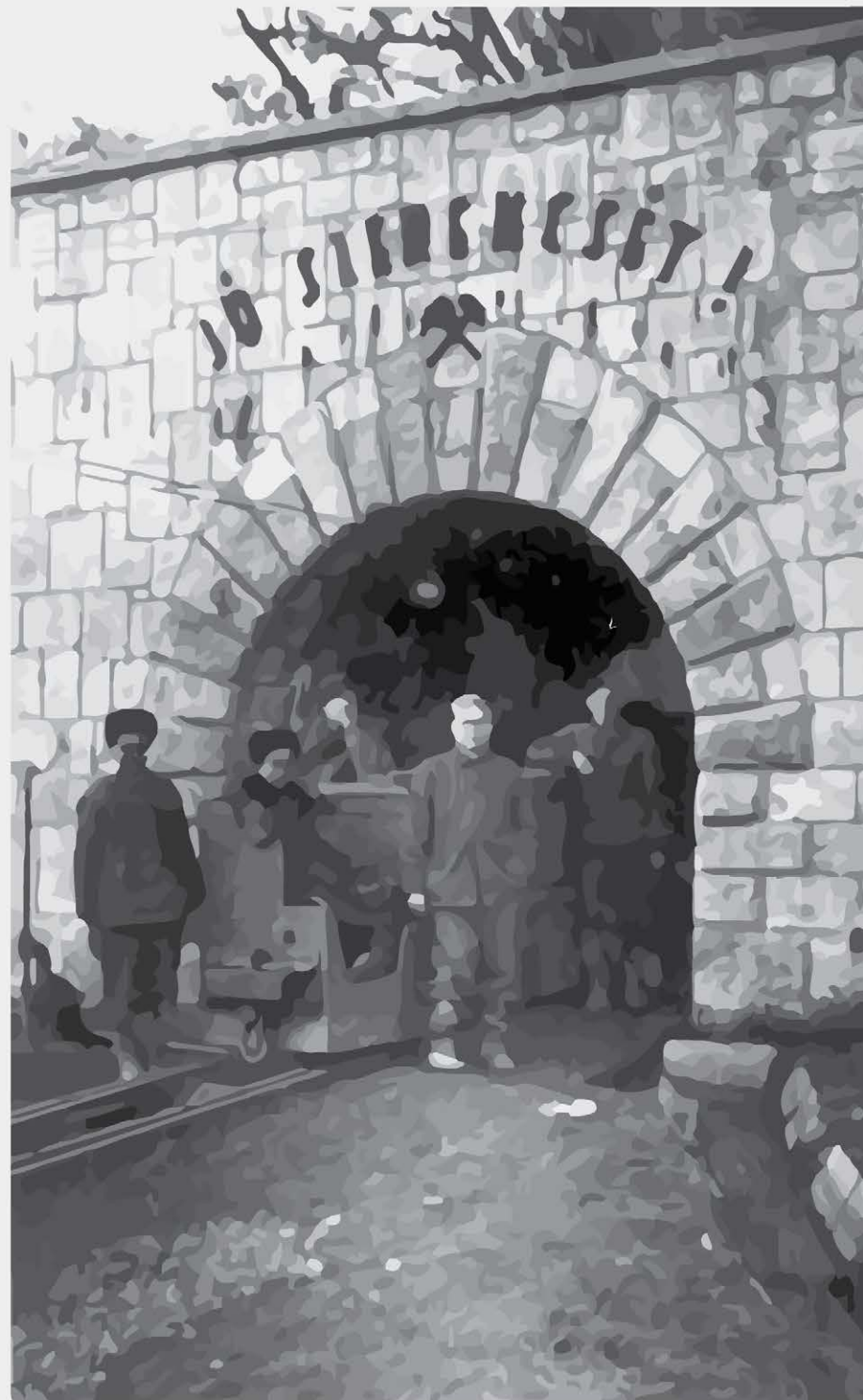
Jó példák Rudabányán
Jó példák máshonnan

7. Meghatározó területek lehatárolása 78

8. ANPI térképek 79

9. Irodalomjegyzék 80

10. Impresszum 81

BEVEZETÉS

A KÉZIKÖNYV CÉLJA:

- Megismertetni a település építészeti karakterét– szépségeit, értékeit, egyedi jellegzetességeit
- Inspirálni az építtetőket, városi döntéshozókat, tervezőket
- A település karakteréhez illeszkedő példák felkutatásával, ajánlásokkal segíteni döntéseiket
- Védni és erősíteni az egységes városképet

A kézikönyv nem tartalmazza a vonatkozó építésügyi jogszabályi előírásokat. a tervezés során minden esetben figyelembe kell venni a helyi építési szabályokat, a hatályos településrendezési tervben foglaltakat, a főépítész és a területileg illetékes építésügyi hatóság állásfoglalását. Az építésügyi eljárásokról a [www.e-epites.hu/lakossagi tajekoztatok](http://www.e-epites.hu/lakossagi_tajekoztatok) oldalon, vagy az illetékes járási építésügyi irodán kaphat tájékoztatást.

Amennyiben segítségre, vagy további információra van szüksége, keresse fel a Rudabányai Polgármesteri Hivatal Jegyzői Irodáját:

Dr. Novák Nikoletta
3733 Rudabánya, Gvadányi József u. 47.
Telefon: 06-48-568-216
Email: polghivrudabanya@t-online.hu

„Fontos hangsúlyozni: nem arról van szó, hogy az új épületek a korábbi stílusok pusztá utánzatai legyenek. Éppen ellenkezőleg, sokkal nagyobb kihívásról van szó. Arról, hogy ma olyan házat kell építeni, amely megfelel a saját korának, teljes mértékben válaszolni tud a mai energia- és éghajlati elvárásokra, találkozik a modern élet- és munkakörülmények igényeivel, de mégis azonnal felismerhető, hogy hol van és kié. Nem könnyű elvárás, de elengedhetetlen.”

Mike Shanahan építész

RUDABÁNYA

Jogállás: Város
Régió: Észak-Magyarország
Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén
Járás: Kazincbarcika (058)

KSH kód: 23029
Lakosság: 2004 (2017)
Terület: 1646 hektár
Lakások: 1126

RUDABÁNYA BEMUTATÁSA.

TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

Rudabánya nagyközség Borsod-Abaúj-Zemplén megye északnyugati részében fekszik, a Rudabányai-karszt területén. Az ország egyik legrégebbi bányásztelepülése. Jól megközelíthető - jórészt éppen bányászati központi szerepének köszönhetően. Szomszédaival (Ormosbánya, Szuhogy, Felsőtelekes, Felsőkelecsény) másodrendű utak kötik össze.

Az 1904-ig Rudóbányaként ismert település a Putnoki-dombság kistáján, alacsony átlag magasságú, déli, délkeleti csapású völgyek kel felszabdalt medencedombságon épült fel. Mint az egész kistájra, Rudabánya területe is jellemzőek a tömegmozgásos folyamatok és formák. Felszínét pliocén agyagos, homokos üledékek fedik. Bár a kistáj legjellemzőbb ásványkincse a barnaszén (volt), Rudabánya a vasérc révén vált központtá. Medencei fekvésének köszönhetően rétegvízzel ellátott. Éghajlata mérsékelt hűvös, mérsékelt száraz, de közel a nedveshez.

Természetes növényzete a Sajó-völgy kistájával megegyezik. Potenciális erdőtársulásai a szubmontán égerligetek, a keményfás lilegetdők, a pannóniai cseres-tölgyesek, a cseres kocsánytalan tölgyesek és a gyertyános kocsánytalan tölgyesek. Jellemzőek a magaskórós társulások is. Az erdészeti hasznosított területeken zömmel fiatal- és középkorú keménylombos erdők díszlenek. A talaj többnyire harmadidőszaki üledékeken képződött agyagos vályog mechanikai összetételű agyagbemosódásos barna erdő talaj. Összességében azonban a természeti adottságok az intenzív mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlenek. A település évszázadok óta vasércből, bányászatból él.

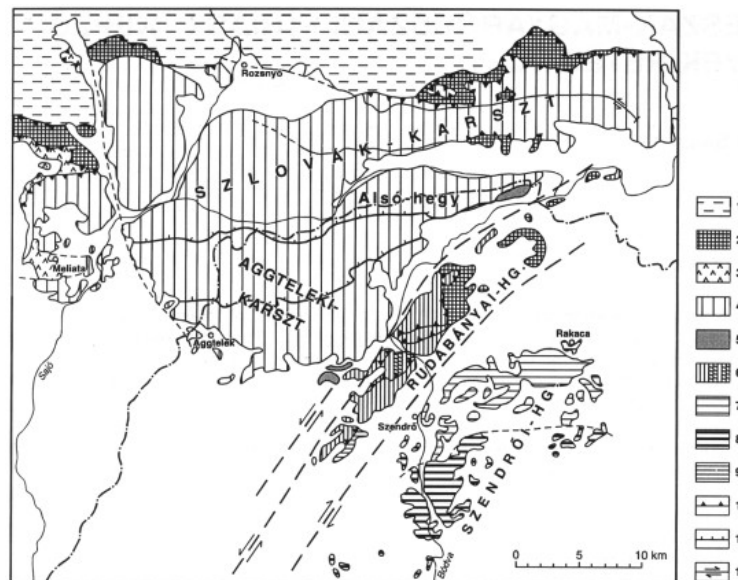
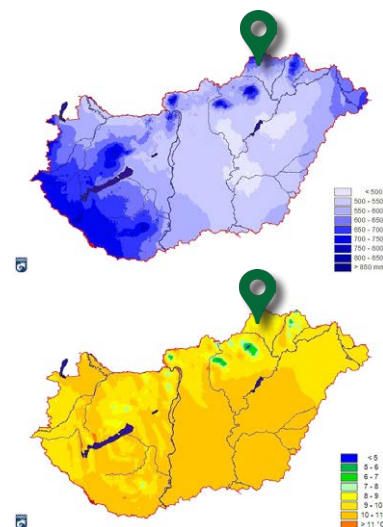
A település éghajlata mérsékelt hűvös, mérsékelt nedves.

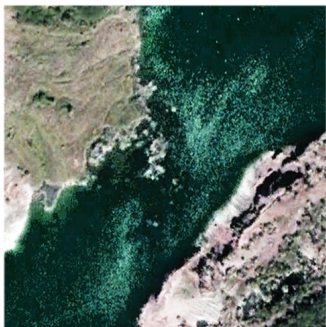
Az évi középhőmérséklet **9 °C** körül alakul.

Leghidegebb hónap a **január**, a legmelegebb a **július**.

A napfénytartam **1250 kW/m² év**.

Az évi csapadékmennyiség **650 mm**.

RUDABÁNYA TELEPÜLÉSTÖRTÉNETE

A település meglehetősen régi, de csak a XIV. századból maradt fenn az első írásos említése, amikor már mezőváros volt. Ahhoz pedig, hogy már akkor mezővárosi rangra emelkedhetett, elég hosszú időnek kellett eltelnie. Így minden bizonnyal Rudabánya a legrégebbi településeink közé tartozik. Legelső említését 1351-ben Rudabánya néven találjuk, amikor Dénes fia László mester birtokaként szerepelt. László átadta Nagy Lajos királynak, aki a községet **1378-ban városi rangra** emelte. Ebből az időből származik ezüst pecsétje és - akkor még - katolikus temploma.

Annak, hogy Lajos király ragaszkodott a településhez és gyorsan várossá tette, döntően a feltárt ásványkincs volt az oka. A bánya művelésére felső-magyarországi német munkások jöttek. A XV. században már városnak említik Rudabányát, amely rendelkezett vásártartási joggal is. A virágzó vasércbányát 1497-ben maga Zsigmond király is megtekintette. A II. Ulászló és II. Lajos korabeli zavaros idők a XV. század végén, a XVI. század elején az addigi virágzó gazdaságot is érzékenyen érintették, visszaesés mutatkozott. A város Ferdinánd és Szapolyai trónviszálya idején, a XVI. század első felében Szapolyai kezére került. Később Thurzó Eleknek adták, de tőlük a Bebekék megszerezték.

A bányászat ebben az időben teljesen hanyatlásnak indult, hiszen a gazdaság helyett döntően a birtokjogi kérdéssel foglalkoztak. A bányászat hosszú időre meg is szűnt, a birtokosok pedig gyakran változtak. Egy ideig, a XVII. században, a Rákócziak is földesurai voltak, később a szendrői várhoz tartozott, így került a Gvadányiak kezére. Itt született a magyar irodalom jelentős alakja, **gróf Gvadányi József, a híres lovas generális**, akinek emlékét (a születésének 200. évfordulóján felállított) mellszobor őrzi. A település, amely nevét a Ruda-patakról kapta, egy ideig, Szendrőnek köszönhetően, ellenállt a török hódításnak. Egy idő után azonban hódolt területté vált, rendszeresen adózott. A legnagyobb pusztítást 1555-ben végezték itt a törökök, ekkor a lakosok jelentős része el is menekült. A meghódolás után a szokásos adón kívül, vassal is tartozott a Portának Rudabánya. A reformáció időközben terjedt, és 1594-ben már önálló egyházzal rendelkezett.

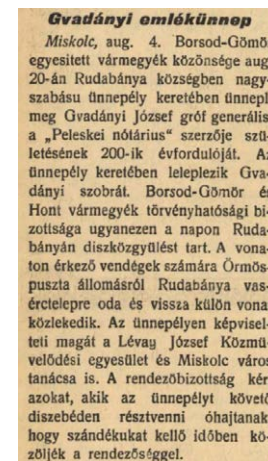
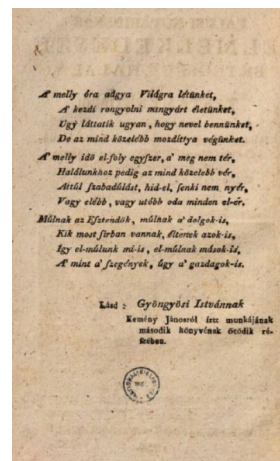
Gróf Gvadányi Ferenc kápolnát építtetett, ezután kezdett igazán felerősödni a rekatolizáció, különösen a jezsuiták betelepülését követően.

Gvadányi irodalomtörténeti helyét, szerepét a tudomány már régen kijelölte, az érdeklődők tájékozódhatnak felőle az életéről megjelent néhány könyvből, a lexikonokból vagy az összefoglaló munkákból. Legnagyobb érdemének típusteremtő képességét, ízes magyarságát, kitűnő megfigyelőképességét és aprólékos, szemléletes leírásait tartják a mai szakemberek. Az elsők között ábrázolt népies alakokat, falusi életképeket, jeleneteket irodalmunkban, amiért a néprajztudomány is nagyra értékeli műveit. A nyelvészek a sok régi, már elfeledett szó, kifejezés miatt becsülik. De más tudományágak számára is kimeríthetetlen tárházat jelentenek munkái, mert olvashatunk nála a korabeli divatról, szokásokról, fürdőletről, táncokról, színházról, nemzetiségekről, társadalmi életéről és még sok minden másról.

A www.rudabanya.hu részletes leírást találsz Gvadányi József életrajzáról, műveiből a hungaricana.hu oldalon elérhető többek között: **Egy falusi nótáriusnak budai utazása, melyet önnön maga abban esett viszontagságaival együtt az elaludt vérű magyar szívek felsekertésére és mulatságára e versekbe foglalt.**

„Hajdan a falu bánya-belység volt, mint neve mutatja, sőt mint azt régi pecsétjéből, a sok elhagyott bánya üregekből, s három helyekből kivehetni; hegyeiben réz most is található, de rézbányák művelése itt már több évekkel ezelőtt megszűnt.”
(Fényes E., 1851)

A kiegészítés után, a XIX. század második felében a kincstár vasércet kutatott. A vidék nagy részét biztosította magának, de az Andrássy család is igyekezett bányaadományozást szervezni magának. 1880-ban végre rendszeres bányászat kezdődött. Gróf Andrássy Manó, Borsodi Bányatársulat néven bányatársulatot létesített, tőlük az összes birtokot és jogot 1927-ben a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. vette meg. Bár csak 35 %-os limonitot termeltek ki Trianon után, 1938-ig Magyarország egyetlen vasbányájaként, igen nagy jelentőségre tett szert.

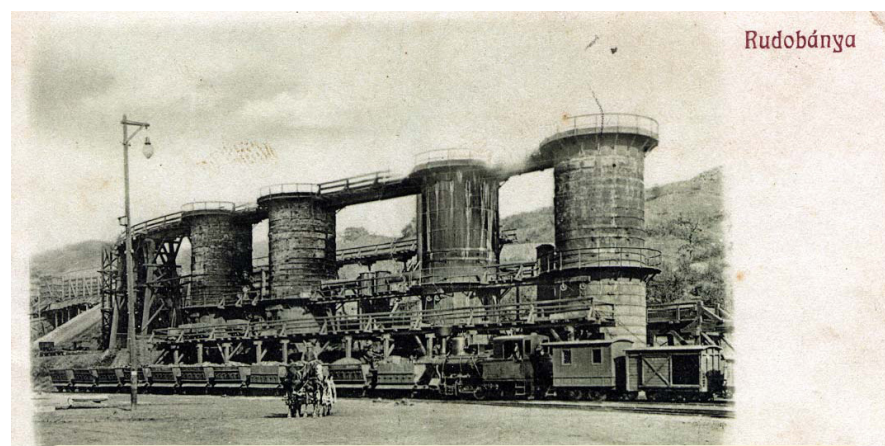
A termelés növelése mellett földtani kutatásokat végeztek a vasércvagyon növelése érdekében. A háborús években fokozódott a vasércigény, ezért sor került a földalatti termelés bevezetésére is. A közel 4 km hosszú altáró kiépítése 1943 őszén indult meg.

Az államosítás után 1949-ben alakult meg az Ércbányászati Nemzeti Vállalat, melynek a rudabányai bánya lett a legnagyobb hagyományokkal és adottságokkal rendelkező üzeme. A rudabányai vasércbányászat 1952-64 között önálló vállalatként működött. A külszíni és a földalatti termelés altárói szállításra való áttérésére 1952-ben került sor. A vasércbányászat önállósága 1964-ben szűnt meg, amikor is megalakult az Országos Érc- és Ásványbányászati Vállalat. A földalatti tömegtermelési fejtesmódok közül a legismertebb lett a rudabányai osztószintes kamrafejtés, amelyet az 1950-es években alkalmaztak először. Ennek módosított változata volt a hosszúlyukfúrásos osztószinti kamrafejtés.

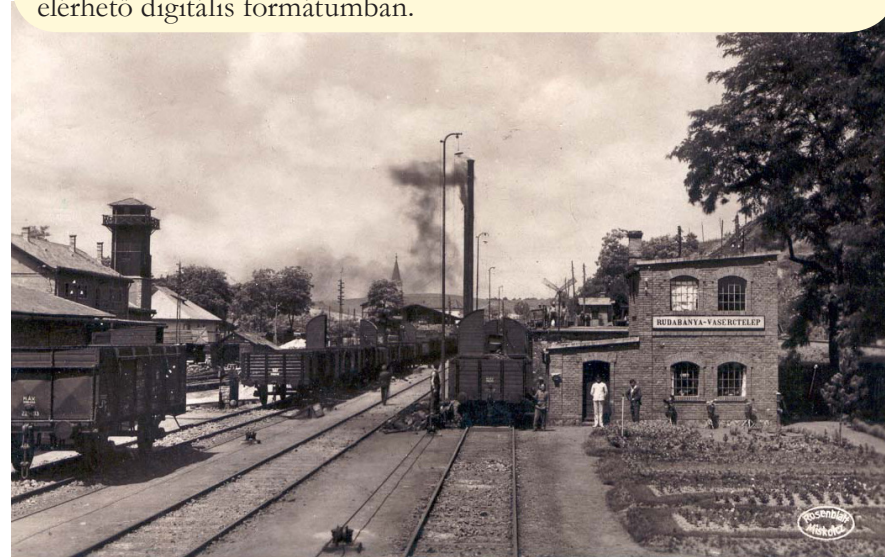
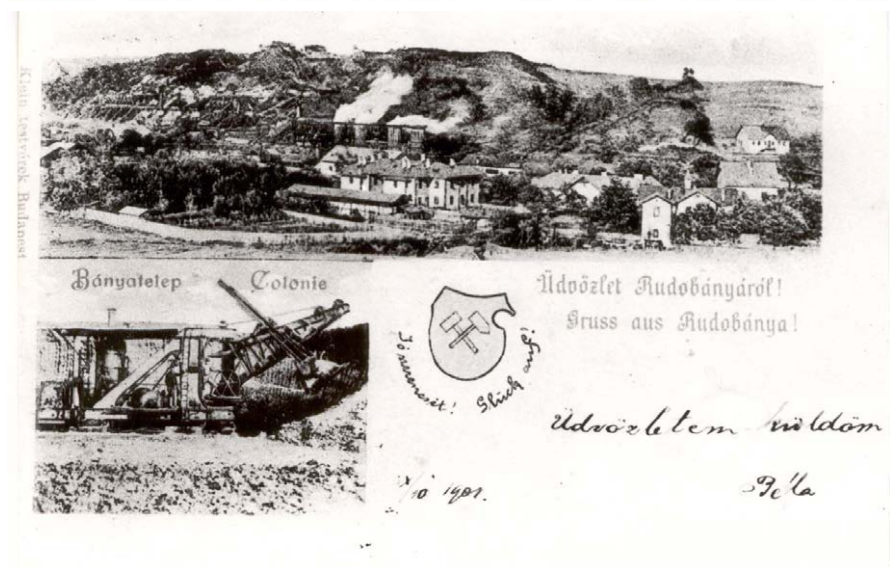
A vasércbányászat fejlesztése 1968-ra fejeződött be, ennek ellenére az új, korszerű technológiákra való áttérés nem hozta meg a várt gazdasági eredményt. A réz világpiaci ára 1980-ban 50%-kal csökkent. A kedvezőtlen külgazdasági körülmények hatására a kohászat válságiparággá vált. A Gazdasági Bizottság 1985 december 31-i hatállyal a rudabányai vasércbányászatot megszüntette. A nagy múltú vasércbányászat megszüntetésével egy korszak zárult le nemcsak Rudabánya, hanem a magyar bányászat történetében is.

Rudabánya történetéről, a vasérbánya fejlesztéséről, részletes leírást találasz Hadobás Sándor szerk.: Az Érc- és Ásványbányászati Múzeum Közleményei kötet sorozatban. A hungaricana.hu oldalon elérhető digitális formátumban.

A rudabányai ásványokat egy kötetben összegyűjtve megtalálod dr. Szakáll Sándor könyvéből, melynek címlapja látható a jobb oldali képen. (Kóország Kiadó, Budapest, 2001.)

Szakáll Sándor

RUDABÁNYA ÁSVÁNYAI

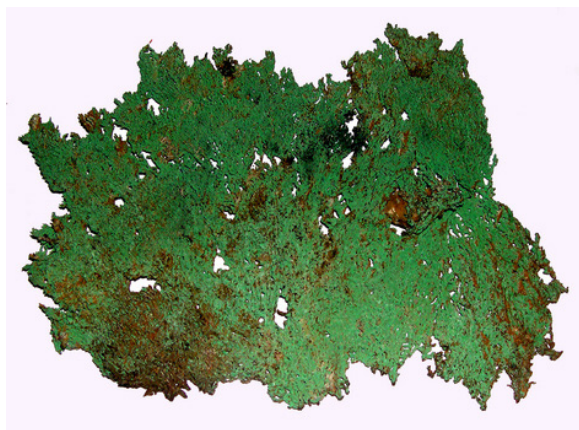
Egy régi bánya új élete. Világhírű lelőhely!

KÓORSZÁG KIADÓ

1985-ben a rudabányai vasércbánya területén forgatták a **Gyémántpiramis** nevű magyar-kanadai sci-fit. A film youtube csatornán elérhető.

Látogass el a:
BÁNYÁSZATTÖRTÉNETI MÚZEUMBA
3733 RUDABÁNYA, Petőfi u. 24.
Telefon: 48/353-151; email: rudmuz@gmail.com

RUDAPITHECUSHUNGARICUS, ANAPITHECUS

Az első rudabányai főemlős csontját, egy alsó állkapocs töredékét Hernyák Gábor találta meg 1965-ben a későbbi I. sz. lelőhely felszínén, majd azt 1967-ben Tasnádi Kubacska Andrásan keresztül eljuttatta a Magyar Állami Földtani Intézetbe Kretzoi Miklós professzorhoz. A kihalt gerinces állatok nemzetközi hírű kutatója a leletben azonnal felismerte az eddig ismeretlen, kihalt emberszabású majmot. A Magyar Nemzet című napilap rövid riportjában hamarosan nyomtatásban is megjelent a Rudapithecus Hungaricus név. Egy hónappal később Tasnádi Kubacska András az Élet és Tudomány c. hetilapban napvilágit látott népszerű cikkében első ízben fényképet is közölt a leletről. Szintén 1967-ben a humán evolúcióval foglalkozó budapesti szimpóziumon Kretzoi előadásában bemutatta a leletet, amelynek publikációja 1969-ben jelent meg.

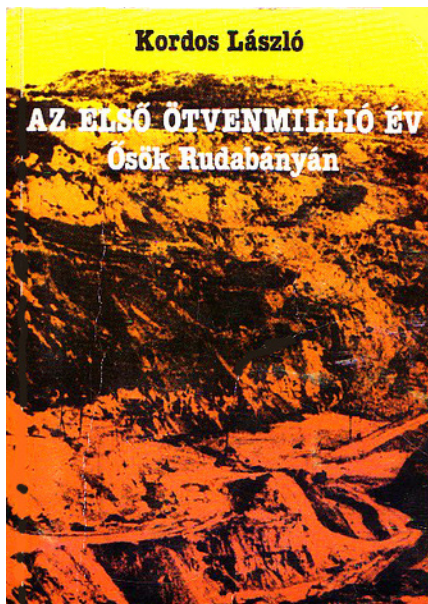
1969-ben Hernyák Gábor az első példány helyszínén újabb, teljesebb állkapcsot talált, aminek hatására Kretzoi Miklós vezetésével szakértői csoport utazott a helyszínre, s ott kisebb gyűjtéseket is végeztek.

A rendszeres ásatások Kretzoi Miklós vezetésével 1971-ben kezdődtek meg a Központ Földtani Hivatal megbízásából a Magyar Állami Földtani Intézet és a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem együttműködésében. Már az első ásatási évben három hominoida (kihalt emberszabású majom) lelet került elő az I. sz. lelőhelyről. 1972-ben a II. sz. lelőhelyen megtalálták a RUD-7 jelű leletet, a Bodvapithecus altipalatus, valamint a RUD-9 jelű alsó állkapcsot, a Pliopithecus (Anapithecus) hernyaki holotypusát. Egy évvel később, 1973-ban az I. sz. lelőhelyet egy tavaszi hóolvadás gyakorlatilag megsemmisítette. A Kretzoi Miklós által vezetett és 1978-ig tartó ásatások alatt a rudabányai külfejtés területén több ősmaradvány lelőhelyet sikerült felfedezni, és azokon gyűjtéseket végezni. Az ásatások első hét évében 74 tételből álló hominoida anyagot sikerült begyűjteni, megjelentek az első publikációk, másolatok készültek a leletekről, s több külföldi szakértő is megtekintette a lelőhelyet.

A Kordos László által 1979 és 1984 között vezetett ásatások és gyűjtések során mindössze két főemlős maradvány került elő. 1985. szeptember 13-án a II. sz. lelőhelyen Hernyák Gábor megtalálta a RUD-77 jelű nőtény Rudapithecus koponyát. A további ásatások eredményeként 1988-ban ugyanezen a lelőhelyen több más hominoida lelet mellett az Anapithecus koponyatöredéke is előkerült.

A nemzetközi kutatások 1992-ben kezdődtek el. 1992 és 1994 között Kordos L. és L. L. Bernor vezetésével tafonómiai ásatás és sokrétű szakértői vizsgálat történt a II. sz. lelőhelyen, ill. a korábban begyűjtött leleteken. 1997 és 1999 között a Torontói Egyetem (D. R. Begun) és a Magyar Állami Földtani Intézet (Kordos L.) közösen szervezett nyári ásatási gyakorlatain („Rudabánya Field School”) újabb jelentős hominoida leletek kerültek elő: 1988-ban egy combcsont-pár, 1999. július 13-án pedig az eddigi legteljesebb Rudapithecus koponya (RUD-200, „Gabi”).

Rudabányán az ásatások ezt követően hat évig (2000-2005) szüneteltek, majd annak a reményében, hogy az 1998-ban megtalált combcsont párhoz, valamint az 1999-ben előkerült „Gabi” koponyájához további maradványokat sikerül kiásni, a kutatások folytatódtak. A Torontói Egyetem és a Magyar Állami Földtani Intézet 2006. Évi újabb ásatásakor, a koponyától alig négy méterre előkerült a „Gabi” egyedéhez tartozó alsó állkapocspár, valamint a medencecsontok is. Lassan kirajzolódott egy fiatal nőtény Rudapithecus csontváza, és a kutatók merész reményekkel vágtak neki a 2007. évi ásatásoknak, amelyen legnagyobb bánatukra egyetlen főemlős maradványát sem sikerült kiásniuk. A 2008. év annál sikeresebbnek mondható! A cél most is „Gabi” további csontváztöredékeinek megtalálása volt. Rudapithecust ugyan nem sikerült találniuk, de négy különálló foglelet mellett előkerült egy fantasztikusan jó állapotban megmaradt hím Anapithecus felső állcsontja a csaknem teljes fogazatával. Első ízben sikerült együttesen megtalálni a nemre jellemző nagy szemfogát, valamint a hozzá csatlakozó elő-zápfogakat és nagyőrlőket. Az 1988. évben felfedezett Anapithecus koponyatöredéket – ami ugyan egy nőtény ősmajomtól származik – most ki lehetett egészíteni az új lelettel, és a kutatók remélik, hogy ezáltal pontosabban tudják majd rekonstruálni az Anapithecus arckoponyáját.

Rudabányán két műemléki épületet találhatók:

a/ Református templom, Harangtorony Hrsz: 322, 320

b/ Evangélikus templom Hrsz: 20

A további örökségvédelem alatt nyilvántartott ingatlan műemléki környezet vagy régészeti lelőhely. Világörökségi terület nincs Rudabánya közigazgatási területén belül.

Helyi védelemre javasolt épületek:

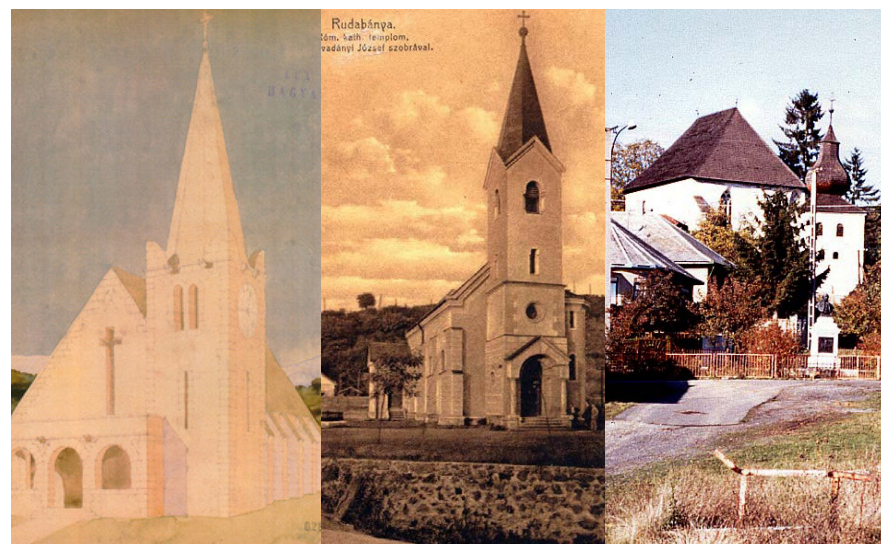
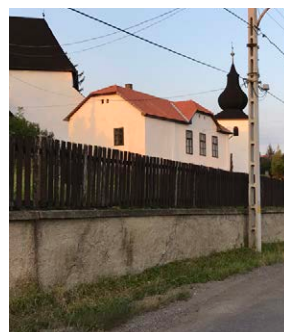
a/ Katolikus templom (Gvadányi utca 51.) Hrsz: 498

b/ Községi Ház (Temető u. 4.) Hrsz: 322/1

c/ Tájház (Gvadányi utca 1.) Hrsz: 463

Helyi védelemre javasolt természeti terület:

Majális domb Hrsz: 1/4

REFORMÁTUS TEMPLOM ÉS HARANGTORONY

azonosító:	3057
törzsszám:	999
cím:	Temető u.
helyrajzi szám:	322

Rudabánya a 14-15. században jövedelmező réz- és ezüsttermelése révén bányavárossá emelkedett. Ennek a korszaknak ma egyetlen hírnöke van a településen: a református templom, amely több évszázad változatos megjelenésű, értékes művészeti alkotásait őrzi. Eredetileg a XIV. század közepén épült koragótikus stílusban. (Helyén azonban már korábban is templom állhatott.) A következő században átalakították, ekkor későgótikus külsőt kapott. A háromhajós, hálóboltozatos csarnoktemplom a 16. század végén a törökidús áldozata lett: évtizedekig tető nélkül, elhagyottan állt. Épebben maradt nyugati harmadát a reformátusok állították helyre az 1660-as években, úgy, hogy a keleti oldalon fallal lezárták, melynek a közepére helyeztek egy későgótikus ablakot az elpusztult részből, a tetőteret pedig sík deszkamennyezettel fedték le. A romosabb keleti részt lebontották, és köveit az újratelepülő falu házaiba beépítették. A 18. században kis előteret húztak a ma használatos nyugati bejárat elé. Így nyerte el végleges formáját a templom, amely az átépítések és a szakszerűtlen renoválások következtében sokat veszített középkori jellegéből. A hivatalos műemlékvédelem ezért sokáig nem méltatta figyelemre az egyre rosszabb állapotba kerülő épületet. Az 1960-as években a közeli külszíni vasércbánya robbantásai és a kedvezőtlen talajviszonyok következtében falai megrepedeztek, a déli oldal egyik (utólag emelt) támpillére pedig elvált a faltól. A templomot az összeomlás veszélye fenyegette, amit az Országos Műemléki Felügyelőség szakemberei megelőztek azzal, hogy 1970-ben elkezdték feltárását. Az alapos kutatómunkát szakszerű helyreállítás követte, amely a falképek restaurálásával 1976-ban fejeződött be. A település ősi központját uraló, fehérre meszelt falú, magas kontytetős, faszindelyborítású épület azóta a környék leghátotatottabb műemlékei közé tartozik.

A templom híres vasajtaja a XIV. században készült, egyik legszebb középkori kovácsmunkánk. Felületét vaspántokkal 55 rombusz alakú mezőre tagolták, ezekben Anjou-címerek, mesterjegyek és német nyelvű felirat (M[UTTER] MARIA HILF / CASPAR MELCHIOR BALTHASAR) látható. Az értékes alkotást ma a miskolci múzeumban őrzik, a helyszínen, a déli kapu eredeti csúcsíves kőkeretében műanyagból készült tökéletes másolata áll. A hazai műemlékvédelemben ez volt az első példa arra, hogy egy műtárgyat az eredeti helyén másolattal pótolnak.

A déli oldalon az ajtótól balra két későgótikus támpillér, jobbra, magasan befalazott koragótikus ablaktöredék figyelhető meg; ezt a helyreállítás előtti falkutatás során bontották ki. Az első támpilléren középkori napóra vakolatba karcolt bizonytalan körvonalai látszanak.

A templomba csúcsíves kőkeretelésű faajtón át léphetünk be a nyugati oldalon. A belső tér egyetlen, téglalap alakú terem, alaprajzi méreteihez viszonyítva igen magas. Két későgótikus, halhólyagmotívumos ablak világítja meg: az egyik eredeti helyén, a déli falban, a másik a keleti oldalon, másodlagosan beépítve. A falak felső peremén megmaradtak a gótikus mennyezet boltvái, részben ezekre támaszkodik a mai famennyezet.

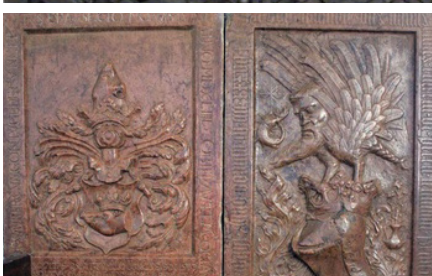
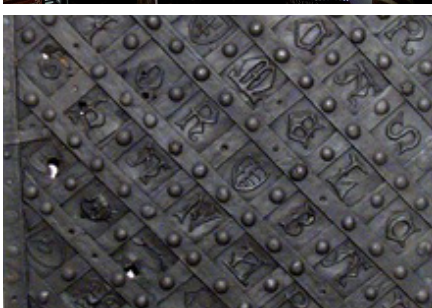
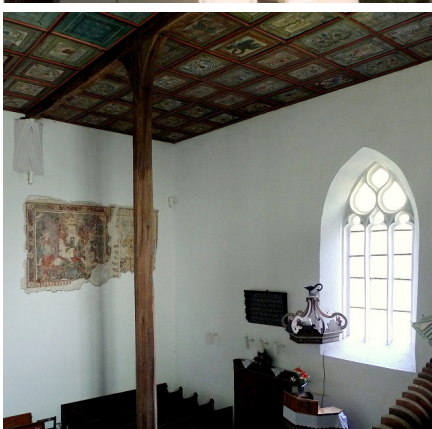
Az északi oldalon két falképtöredék hívja fel magára a látogatók figyelmét. 1928-ban kerültek elő a mészrétegek alól több más freskomaradvánnyal együtt. Az utóbbiakat rossz állapotuk miatt leverték. A megmentett két ábrázolás közül a baloldali Szent Zsófia gyermekeivel, a jobboldali Szent Ilona a kereszttel. Készítési idejüket 1430 tájára teszik a szakemberek, és az itáliai trecento hatását látják a jó színvonalú alkotásokban.

A keleti falra erősítve két vörösmárvány síremlék látható. Eredetileg a padlóban feküdtek, csak később kerültek mai helyükre, hogy ezzel is növeljék a 17. századi átépítés során erősen lecsökkent templomteret. A jobboldali Perényi Istvánnak, Zsigmond király étkező mesterének a sírköve 1437-ből, a család címerével, rendi jelvényekkel és az elhunytat vonatkozó gótikus kisbetűs körirattal. Alsó része sajnos hiányzik (valószínűleg a törökidőkor leomló mennyezet súlyos kövei csonkították meg), műkövel pótolták. Középkori síremlékeink között kiemelkedő művészi értéket képvisel. A másik sírkő Saurer Erhard bányaprovizor

számára készült 1576-ban. Rajta felül a család úgynevezett beszélő címere két vadkanfejjel, dús, már-már barokkos levélornamentikában, az alsó felét elfoglaló latin nagybetűs felirat pedig az elhunyt érdemeit sorolja fel. A másiknál valamivel gyengébb munka, de a korabeli hasonló emlékek sorában jó átlagszínvonalat reprezentál.

A rudabányai református templom ékessége a 120 táblából álló festett famennyezet, amely a legszebb, legnagyobb és legépebben megmaradt ilyen jellegű alkotások közé tartozik hazánkban. Az egyik feliratos tábla tanúsága szerint Contra András és Mátyás jolsvai (ma Jelsava, Szlovákia) festőasztalosok készítették 1758-ban. A korábbi, 17. századi famennyezetből csak a mestergerenda (rajta a templom újjáépítésére vonatkozó vésett felirat), valamint az azt alátámasztó, egyetlen szál tölgyfából faragott 9 m magas oszlop, és talán 6 darab, a többtől elütő, merevebb ábrázolású tábla maradt meg. A léckeretekkel határolt mezők nagy részét virágos-indás motívumok díszítik (köztük szegfű, tulipán, akantusz- és pálmalevél, gránátalma stb.). Mellettük három alakos ábrázolás is megfigyelhető: pelikán, Ádám és Éva, kétfejű sas, az utóbbi stilizált Habsburg-címer. A néhány kék alapszínű, egyszerűen festett tábla későbbi, szakszerűtlen pótlások eredménye. A mennyezettel egyidős a papi szék és a padelők festése; az utóbbiak közül a helytelen kezelés miatt sok tönkrement. A falazott szószék fölött levő pelikános, csigavonalas díszű, szőlőfürt-motívumokkal festett szószék-korona valamivel későbbi, az oldalán látható ávszám szerint 1767-ből való. A mennyezet a beázások és a faanyag természetes kártevőinek pusztítása következtében az 1970-es évekre végveszélybe került. Amikor megkezdtek a templom feltárását, az egészet leszedték és Budapestre szállították, ahol az Országos Műemléki Felügyelőség központi műhelyében évekig tartó gondos munkával sikerült megmenteni az enyészettől a 18. századi festőasztalos-mesterségnek ezt a páratlan remekét.

A templomkertben néhol a talajszint fölé magasodnak az elpusztult épületrészek alapfal-maradványai. A különálló hagymakupolás, fazsindely borítású harangtorony 1896-ban épült. Érdekessége, hogy belsejét a 18. sz. végén ácsolt fa harangláb képezi. Egyik harangját 1713-ban öntötték.

EVANGELIKUS TEMPLOM

Rudabánya lakossága a 19. század végéig túlnyomórészt református vallású volt. Amikor 1880-ban megindult a nagyüzemi vasércbányászat, más felekezethez tartozók is folyamatosan költöztek a településre. A Felvidékről, főként Dobsináról német származású evangélikusok (a „bulénerek”) érkeztek egyre nagyobb számban. Istentiszteleteiket sokáig a bányatársulati iskolában tartották, mígnem 1932 és 1934 között felépítették saját templomukat, melynek tervezője a kor híres építésze,

a dobsinai származású dr. Lux Kálmán professzor volt. A rudabányai evangélikus gyülekezet az 1960-as évektől rohamosan fogyatkozott, s már régóta nincs lelkésze sem: havonta egy alkalommal a sajókazai lelkész tart istentiszteletet a maroknyi hívőnek. A templom épülete is egyre rosszabb állapotba került, már-már a pusztulás veszélye fenyegette. A 2006-ben megalakult Rudabányai Német Kisebbségi Önkormányzat azonban kezdettől fogva az egyik fő feladatának tartotta a templom megóvását és felújítását. Első lépésként sikerült műemlék-jellegűvé nyilváníttatni, majd pályázat és támogatások útján szerzett pénzből a legégetőbb állagmegóvási munkákat elvégeztetni. A közeljövőben remélhetőleg sikerül a teljes helyreállítást is megoldani.

A templom több érdekességet tartogat a látogatók számára. A tervező neve biztosítékot jelent arra, hogy különleges építészeti megoldásokat láthatunk. Az Úrasztalát - egyedüli példaként hazánkban - a legszebb rudabányai ásványok díszítik, természetesen bebetonozva... A falakon bányászszimbólumok (keresztbe helyezett ék és kalapács) is láthatók, dombormű formájában. Értékes festmények, az 1930-as évekből származó berendezési tárgyak, és sok más különlegesség található még a templomban.

Az 1930-as évektől az 1960-as évekig, amíg rendszeres istentiszteletek folytak, sok kiváló lelkész szolgált a rudabányai evangélikus gyülekezetben. Közülük név szerint csak egyet emelünk ki: itt kezdte pályáját az 1960-as évek elején dr. Harmati Béla, aki később az egyház országos püspöke lett. 2007 decemberében a helyi német kisebbségi önkormányzat meghívására néhányan ellátogattak Rudabányára a régi lelkészek közül, s valamennyien úgy nyilatkoztak, hogy kedves emlékek maradtak meg bennük a településről és a hivekről.

A templom felújítása után, természetesen továbbra is szolgálja majd az egyre fogyó evangélikus gyülekezetet, de másfajta - kulturális célú - hasznosítását is tervezik, mert jó állapotban tartását csak folyamatos használat mellett lehet megoldani. A egyház, a városi és a kisebbségi önkormányzat vezetői a megfelelő időben tárgyalnak majd erről a kérdésről.

azonosító: 12252
cím: Bartók B. 12.
hrsz: 991

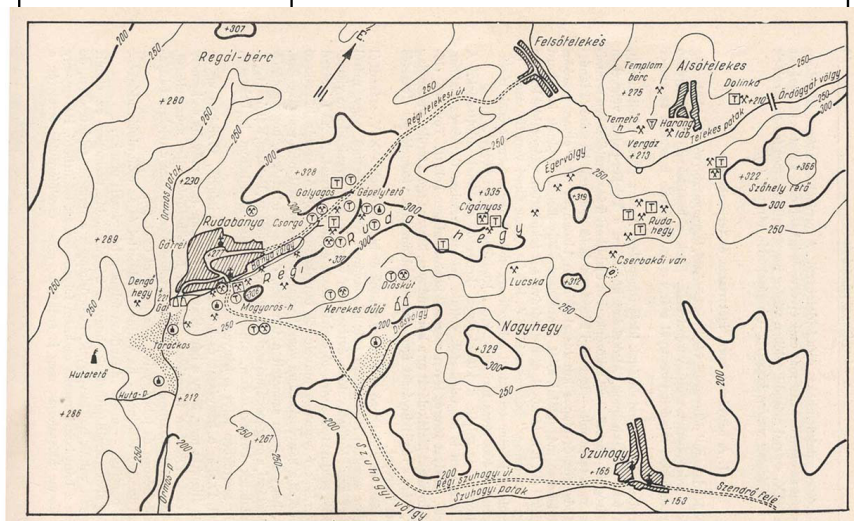

Lux Kálmán (Bikás, 1880. febr. 14. – Bp., 1961. dec. 21.): építész, restaurátor, Ybl- díjas. ~ . Részt. vett a vajdahunyadi vár restaurálási munkáiban. 1901-től 1914-ig önállóan végezte a kecskeméti r. k. nagytemplom, a kolozsvári Ferenc-rendi kolostor helyreállítási munkáját, a selmecbányai óvár munkálatait. 1919-ben a Műemlékek Orsz. Bizottságának vezető építésze. 1919-től magánépítészként működött. Ebben az időben több bérház ill. középület tervezésén kívül a gellérthegyi sziklakápolna munkálatait vezette, majd az ő tervei szerint épült a **lillafüredi palotaszálló (1926 – 28)**, 1935-től ismét a Műemlékek Orsz. Bizottságának műszaki főtanácsosa. Ekkor folytatta a margitszigeti domonkos apácakolostor ásatásait, 1935-ben az esztergomi vár ásatásait irányította, 1938-ban helyreállította a margitszigeti premontrei templomot, közben folytatta a visegrádi palota feltárási munkálatait. Nevéhez fűződik több kassai műemlék (Miklós-börtön, Orbán-torony, az Erzsébet-székesegyház folyamatos munkálatai) restaurálása, a bp.-i belvárosi plébániatemplom helyreállítása is.

ÖRÖKSÉGVÉDELEMMEL ÉRINTETT INGATLANOK

Védettség jogi jellege	Helyrajzi szám
Régészeti lelőhely	051/1, 051/3, 055, 056, 057, 075, 100, 147/1, 148, 201, 202, 203, 204, 206, 207/1, 208/1, 208/2, 209/1, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321/1, 321/2, 322, 322, 323, 325, 326, 327, 329, 330, 331, 332, 336, 337, 375, 376, 377/1, 606, 607, 608, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 609, 610
Műemléki környezet	321/1, 322, 943, 947, 948, 949/2, 953, 954, 986, 987, 990, 991, 998/2

Vízelvezető csatorna a XIV. századból

Rudabányán — ahol már a középkorban aranyat, ezüstöt és vasércet bányásztak — újabb értékes ipartörténeti emléket találtak.

A Vilmos bányamezőben új munkahelyek kialakítása közben mintegy hatvan méter mélységben rég felhagyott — a térképeken nem jelzett — művelésre bukkantak.

A bányarész az ott talált leletek szerint a XIV. század végéről maradt fenn. A régi vágatból először egy három méter hosszúságú, fenyőfából faragott korhadt csatornarész került elő, amelyet hajdan a föld alatti fakadóvizek elvezetésére használtak. De

megtalálták a középkori bányászok igen keskeny — húsz centiméter széles fogakkal ellátott — durva kidolgozású aknaletráját,

kovácsoltvasból készült ércfejtő csákányát és a faácsoatok készítéséhez szükséges

kézi fejleszt. A ritka ipartörténeti leleteket a rudabányai érc- és ásványbányászati múzeumban helyezték el.

PEST MEGYEI HIRLAP

A Magyar Szocialista Munkáspárt Pest megyei Bizottsága és a Pest megyei Tanács lapja.

Főszerkesztő:

SUHA ANDOR

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat.

Felelős kiadó:

CSOLLÁNY FERENC

Szerkesztőség: Budapest,

VIII., Somogyi Béla u. 6. II. em.

Kiadóhivatal: Budapest,

VIII., Blaha Lujza tér 3.

Egész nap hívható

központi telefon: 343—100, 142—220.

Gépiró szobák:

343—100/280, illetve 343—100/413.

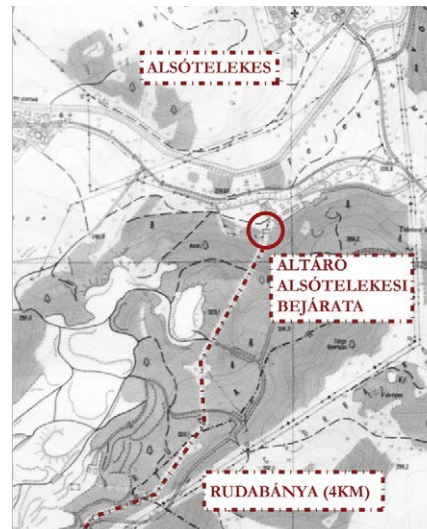
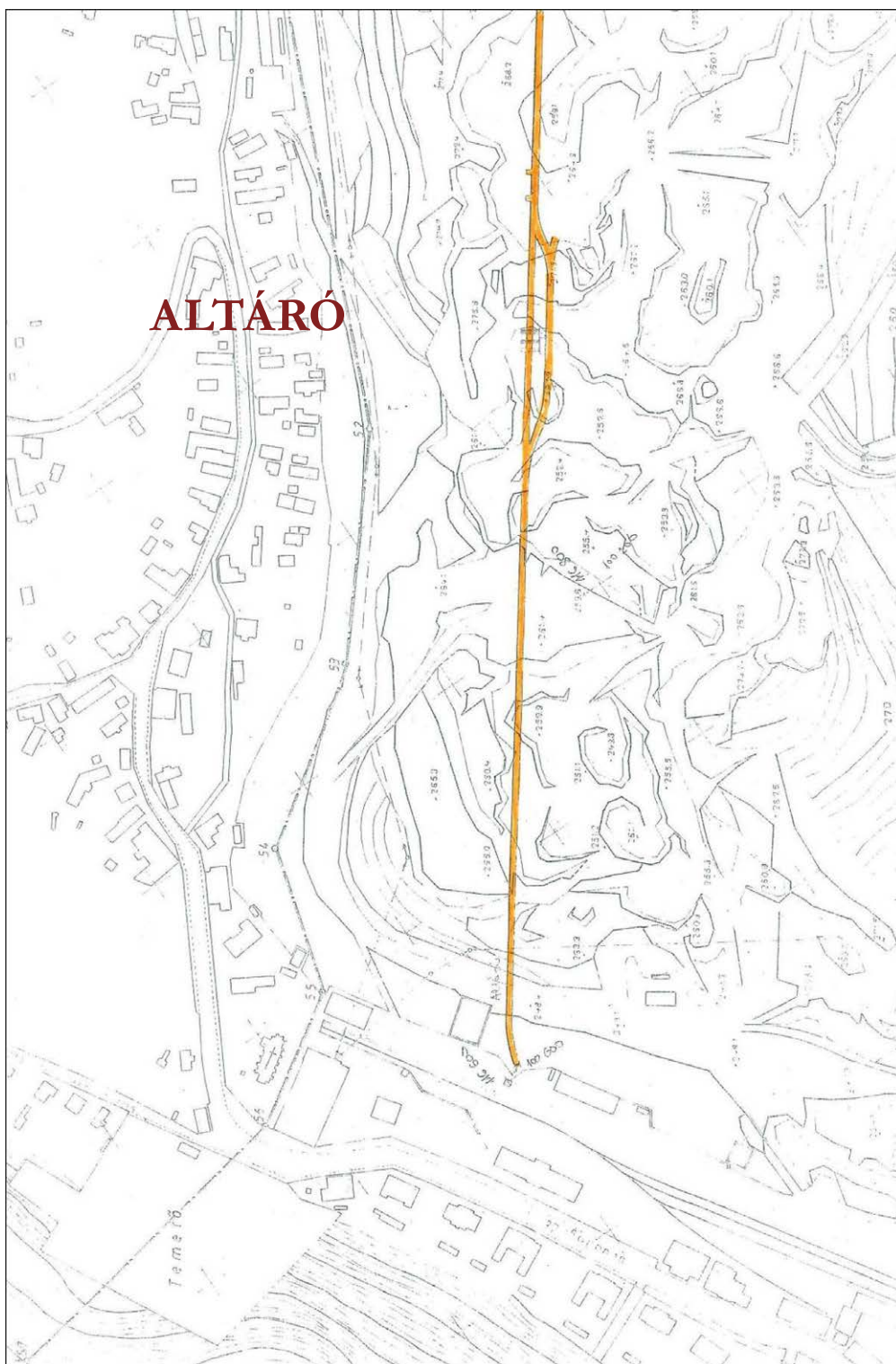
Titkárság: 131—248.

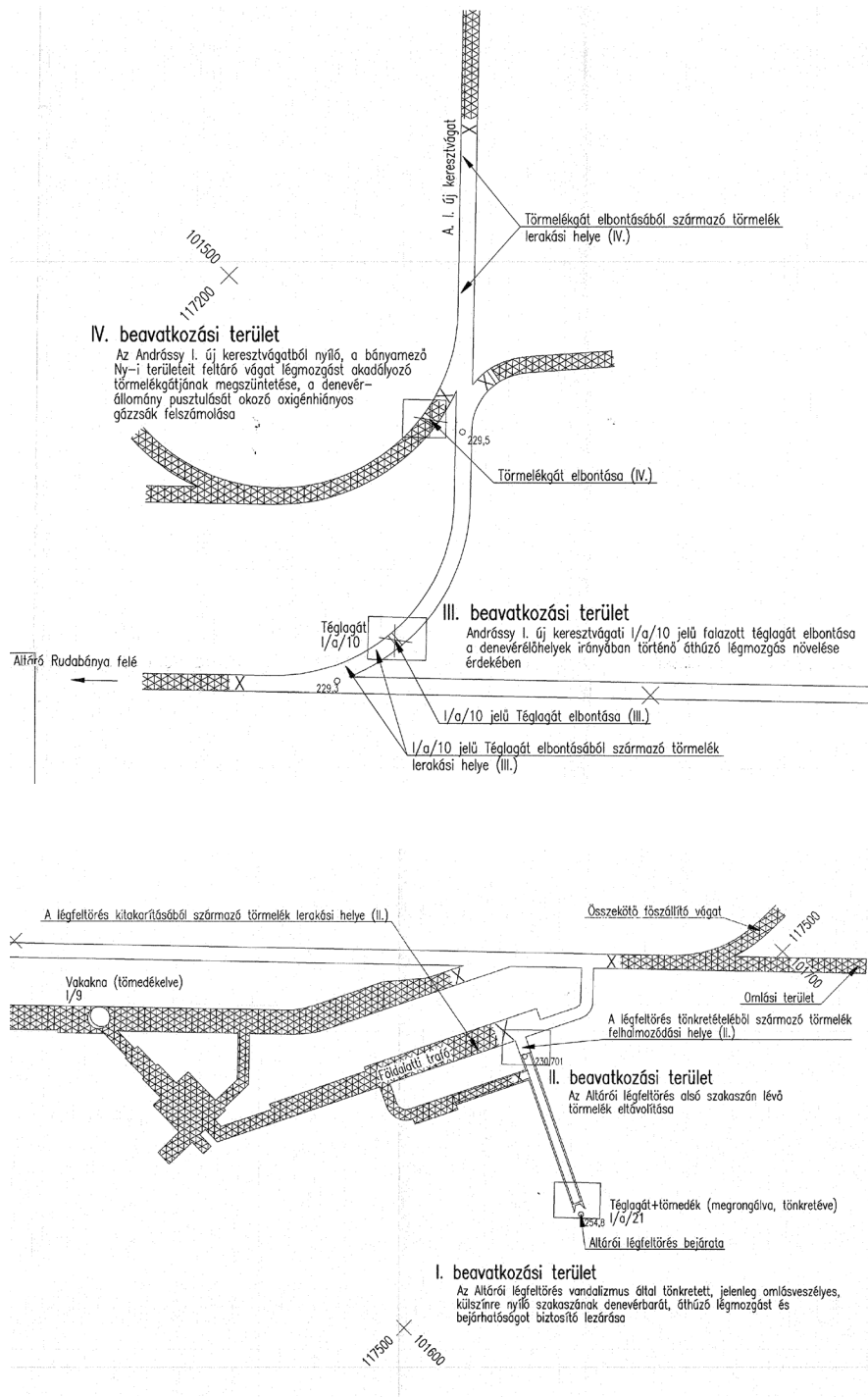
Egyéb számok: 141—462, 141—258.

Előállítja: Szikra Lapnyomda, Budapest.

INDEX: 25 064

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Bp., V., József nádor tér 1. sz.). Előfizetési díj 1 hónapra 20 forint.

ALTÁRÓ ÚJRAHASZNOSÍTÁS

Az 1940-es években a szűkülő barnavasérc készlet és a háborús években fokozódó vasércigény miatt a felszíni fejtés mellett sor került a földalatti termelés bevezetésére is. 1943-ban hozzáláttak a vasútállomástól kiinduló földalatti főszállítópálya, az altáró létesítéséhez, amit azonban csak 1948-ban adtak át rendeltetésének. Az altáró 4 km hosszú szakasza összeköti Rudabánya településközpontját Alsótelekes közigazgatási határának déli, ipari területével. Több mellékágával összesen 8 km hosszú földalatti folyosórendszert képez. Egyik ága többek között a felsőtelekesi közigazgatási határon belüli bányatóval köti össze az altáró fővonalát.

Rudabányának és Alsótelekesnek közös célja, rendbe hozni, felújítani a különleges földalatti folyosórendszert és turisztikai céllal tovább fejleszteni a területet.

A fejlesztés során különös figyelmet igényel az altáróban élő **kereknyelvű patkósdenevér** állomány védelme. Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága ennek érdekében megkezdte kármentesítő, kármegelőző programját.

„Igazgatóságunk ezúton is megerősíti, hogy támogatja Rudabánya Város Önkormányzatának azokat az elképzeléseit, melyek a volt vasércbánya altárójának hosszú távú megőrzését és hasznosítását célozzák. Biztosak vagyunk ugyanis abban, hogy léteznek olyan fejlesztési elképzelések, melyekben a turisztikai hasznosítás, az ipari örökség védelme, illetve a természetmegőrzési szempontok nem hogy akadályozzák, de kifejezetten erősítik egymást. Ennek megfelelően a tárórendszer fenntartásának és hasznosításának szerves része lehet egy adott tárórész denevérszállásként történő megőrzése, illetve denevéreket bemutató kiállítás létrehozása is.”

ANPI

MAJÁLIS DOMB

A városközpontban elhelyezkedő, összefüggő parkerdő terület helyi védelem alatt áll.

Hrsz: 1/4

Sz.	Megnevezés	Elhelyezkedés	Cím, hrsz.	Alkotó
1	Hős vasércbányász emlékműve az I. világháború bányász hősi halottainak emlékére	B.-A.-Z Megyei Bányászattörténeti Múzeum udvara	Petőfi u. 24. Hrsz.: 934	Bóna Kovács Károly
2	Mikoviny Sámuel emlékműve	B.-A.-Z Megyei Bányászattörténeti Múzeum udvara	Petőfi u. 24. Hrsz.: 934	
3	Középkori várospecsét emléktábla	B.-A.-Z Megyei Bányászattörténeti Múzeum homlokzata	Petőfi u. 24. Hrsz.: 934	
4	Emlékmű „a munka frontján hősi halált halt ércbányászok emlékére” (1980)	Gvadányi József Művelődési Ház parkja	Petőfi u. 24. Hrsz.: 940/2	
5	Emlékmű „a nagyüzemi bányászat 100. évfordulójának (1980)	Gvadányi József Művelődési Ház parkja	Petőfi u. 24. Hrsz.: 940/2	
6	Kossuth Lajos mellszobra (1907, 1972)	Gvadányi József Művelődési Ház parkja	Petőfi u. 24. Hrsz.: 940/2	Horvay János
7	Úreges vasérc geoda (goethit), a hajdani vasércbányászat emlékére	Gvadányi József Művelődési Ház parkja	Petőfi u. 24. Hrsz.: 940/2	
8	Bányász dombormű (1960)	Gvadányi József Művelődési Ház fala	Petőfi u. 24. Hrsz.: 940/2	Garami Gábor
9	1956-os emléktábla, a II. világháború hősi halottainak, deportáltjainak, mártírjainak és	Gvadányi József Művelődési Ház fala	Petőfi u. 24. Hrsz.: 940/2	
10	Gvadányi József emléktábla, az író-generális születésének 250. évfordulója	Gvadányi József Művelődési Ház fala	Petőfi u. 24. Hrsz.: 940/2	
11	Bányász hősi emlékmű (1999)	Gvadányi József Művelődési Ház előtti tér	Petőfi u. 24. Hrsz.: 940/2	Kolosai Zoltán
12	Bányász hősi emlékmű (2004)	Gvadányi József Művelődési Ház parkjával szemközt park	Petőfi utca Hrsz.: 521	Novák Géza
13	Kopjafa	Gvadányi József Művelődési Ház parkjával szemközt park	Petőfi utca Hrsz.: 519	
14	Ülő lány szobra (1967)	Gvadányi József Művelődési Ház parkjával szemközt park	Petőfi utca Hrsz.: 519	Somogyi Sándor
15	Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc centenáriumi emlékműve	Petőfi Sándor utcai köztemető	Petőfi utca Hrsz.: 17	Kolosai Zoltán Szögedi János
16	Feszület (1898)	Petőfi Sándor utcai köztemető	Petőfi utca Hrsz.: 17	
17	Sírkövek (Wagner-család, Dudaskó-család)	Petőfi Sándor utcai köztemető	Petőfi utca Hrsz.: 17	
18	Feszület	Római katolikus templom fala	Gvadányi út 51. Hrsz.: 498	
19	A II. világháború áldozatainak emléktáblája	Római katolikus templom fala	Gvadányi út 51. Hrsz.: 498	
20	Lourdes-i Szűz Mária szobra (1975)	Római katolikus templom kertje	Gvadányi út 51. Hrsz.: 498	
21	Turul emlékmű	Római katolikus templom kertje	Gvadányi út 51. Hrsz.: 498	
22	Dombormű Rudabánya Város középkori	Polgármesteri Hivatal fala	Gvadányi út 47. Hrsz.: 496/1	
23	István király emléktábla, az ezredik	Polgármesteri Hivatal fala	Gvadányi út 47. Hrsz.: 496/1	Kolosai Zoltán
24	Gvadányi József mellszobra (1925)	Szabadság tér	Szabadság tér Hrsz.: 148	Pásztor János
25	Bányász kopjafa	Református templom kertje	Temető utca 8. Hrsz.: 321/1	
26	Út menti kegyhely	Arany J. utcai orvosi rendelővel szemben	Arany János utca Hrsz.: 777	

HELYI VÉDELEMRE ÉRDEMES ALKOTÁSOK, EMLÉKMŰVEK

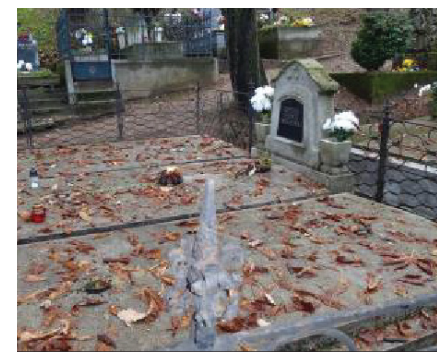
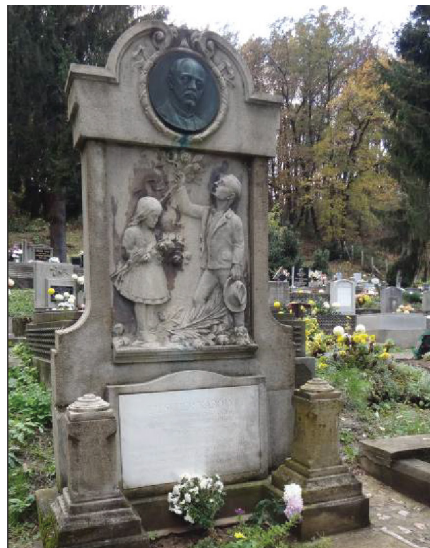
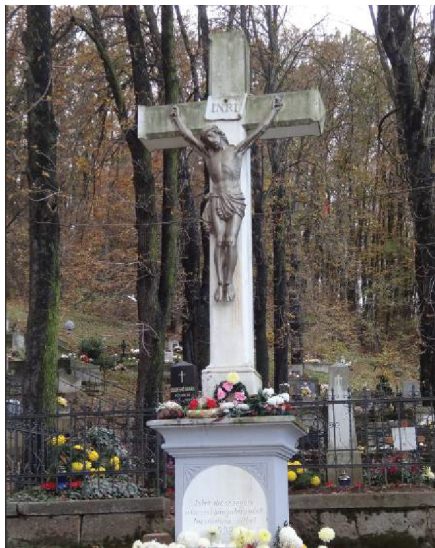
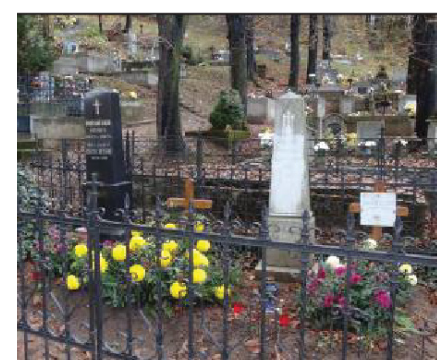

II. VILÁGHÁBORÚ HŐSI HALOTTAINAK
EPORTÁLTJAINAK MÁRTÍRJAINEK É
AZ 1956-os
NÉPFELKELES HŐS ÁLDOZATAINAK
EMLÉKÉRE
MAGYAR DEMOKRATA FÓRUM

GVADANYI
JÓZSEF
1725 - 1801
AZ IRÓ-CENERÁLIS
SZÜLETÉSÉNEK 250.
ÉVFORDULÓJA EMLÉKÉRE
RUDABÁNYA. 1975. OKTÓBER. 16.

I. katonai felmérés (1763-1787)

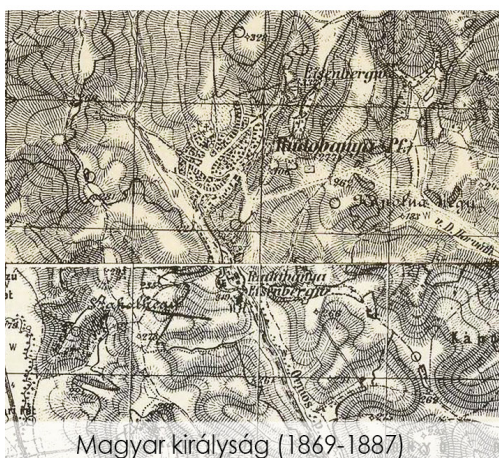
II. katonai felmérés (1806-1869)

III. katonai felmérés (1869-1887)

Kataszteri térkép (1856-1890)

Magyar királyság (1869-1887)

Google Earth felvétel (2012)

RUDABÁNYA

TELEPÜLÉSSZERKEZETE

Rudabánya, ahogy a bal oldali, katonai felmérés térképein is láthatjuk eredetileg domboldalra épült, sugaras szerkezetű, halmazfalu volt. Az akkori településközpontot az egykori gótikus, katolikus templom jelentette. Jellemzően oldaltornácos, kezdetben oromfalas később kontyolt nyeregtetős hosszúházak alkották az eredeti faluképet, a telkek végén keresztcsűrös beépítéssel. Népi építészeti hagyományok tekintetében Rudabánya határvidéken helyezkedik el. Észak-Borsod népművészeti területre esik, de gömöri motívumok is megjelennek a fűrészelt deszka tornác valamint az eresz alatti díszítés kialakításánál.

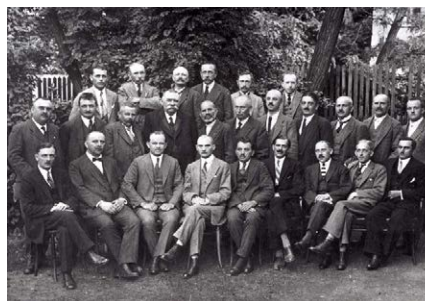
1869-től 1880-as évekig nem változott jelentősen a település kontúrja. 1880-ban 650 fő volt Rudabánya lakossága. Az első robbanásszerű fejlődést a Borsodi Bányatársulat megalakulása hozta. Az 1892-es kataszteri térképen már jól látható, ahogy megjelennek bányászlakások, középületek a mai Településközpont részen. 1880 és 1920 közötti folyamatos bányafejlesztések, újabb és újabb, szakértelemmel rendelkező munkások bevándorlását vonták maguk után.

„Az épített környezet védelme részben az építészeti örökségre, részben a települési örökségre terjed ki. Míg az építészeti örökséget az országosan védett műemlékek vagy a helyileg védett épületek, építmények, és műtárgyak összessége jelenti, addig a települési örökség elsősorban nem az egyes objektumokra, hanem azok térbeli viszonyaira: a település szerkezetére, a telekrendszerre és a telkek hagyományos beépítési kultúrájára, az utcabálózatra és az építési vonalakra, a település- és utcaképekre, vagyis a település történeti örökségét képviselő értékrendszerre vonatkozik.”

(Meggyesi, 2006)

Dobsinai bányászok, az úgynevezett bulénerek települtek át Rudabányára. Folyamatos beköltözésük egészen az 1920-as évek elejéig tartott. Ausztriából előregyártott faházakat szereztek be számukra, és 1882-re már 40 lakást építettek fel a falutól délre, a Tarackos nevű területen. A századfordulóra Európa egyik legkorszerűbb bányaüzeme épült ki Rudabányán. A község lakossága látványosan növekedett: 1890-ben 1435, 1899-ben már 2321 fő volt. A dolgozók kulturális igényeit a tiszti és az altiszti kaszinó, a társulati könyvtár, zenekarok, színjátszókör, ismeretterjesztő előadások és más, fokozatosan bővülő, gazdagodó lehetőségek szolgálták. Megépület a mészárszék, vendéglő, pékség, iskola, orvosi ügyelet, gyógyszerár, majd 1986-ban 16 férőhelyes kórház.

Az I. világháború alatt a termelés átmentileg visszaszorult. 1928-ban elkerülhetetlen volt a csőd bejelentése. A bányaterület új tulajdonos a Rima Rt. lett egészen 1946-ig. Szolid fejlődés jellemzi ezt az időszakot, mint a bányafejlesztések, mind a település bővülése terén. A II. világháború után az erőltetett iparfejlesztés többek között azt a célt tűzte ki, hogy hazánk „a vas és acél országa” lesz. A bánya állami tulajdonba került, mint az Ércbányászati Nemzeti Vállalat legnagyobb üzeme. 1952-ben megszületett a kormányhatározat a rudabányai vasércdúsító-mű építéséről, és a munkálatok el is kezdődtek. A létesítmény a korszak harmadik legnagyobb magyarországi beruházása volt. Az ércdúsító megvalósítása maga után vonta a bányászat és vele együtt a település, Rudabánya nagyszabású korszerűsítését is. Ennek érdekében az Országos Tervhivatal bizottságot hozott létre 1953. április 2-án, amely két hét múlva már be is nyújtotta helyzetértékelését és a teendőket számba vevő javaslatait. Az alábbiakban ezt a dokumentumot adjuk közre. A benne foglalt tervek döntő része az 1960-as évek elejére megvalósult. Igaz, hogy a vasércbányászat és -dúsítás 1985-ben történt megszüntetése után az ipari létesítmények többségét lebontották, de a községben végrehajtott beruházások a mai napig meghatározzák Rudabánya arculatát.

Termelés: (1000 tonnában)			
	1954	1955	1956
barnavasérc	300	450	600
pátvasérc	60	400	600
ankerit	90	150	170
ÖSSZESEN:	450	1000	1370

	1953	1954	1955	1956
Ipari munkáslétszám	668	780	1580	1990
Építőipari munkáslétszám	240	620	650	670
Egyéb létszám	130	150	160	180
ÖSSZESEN:	1038	1550	2390	2840

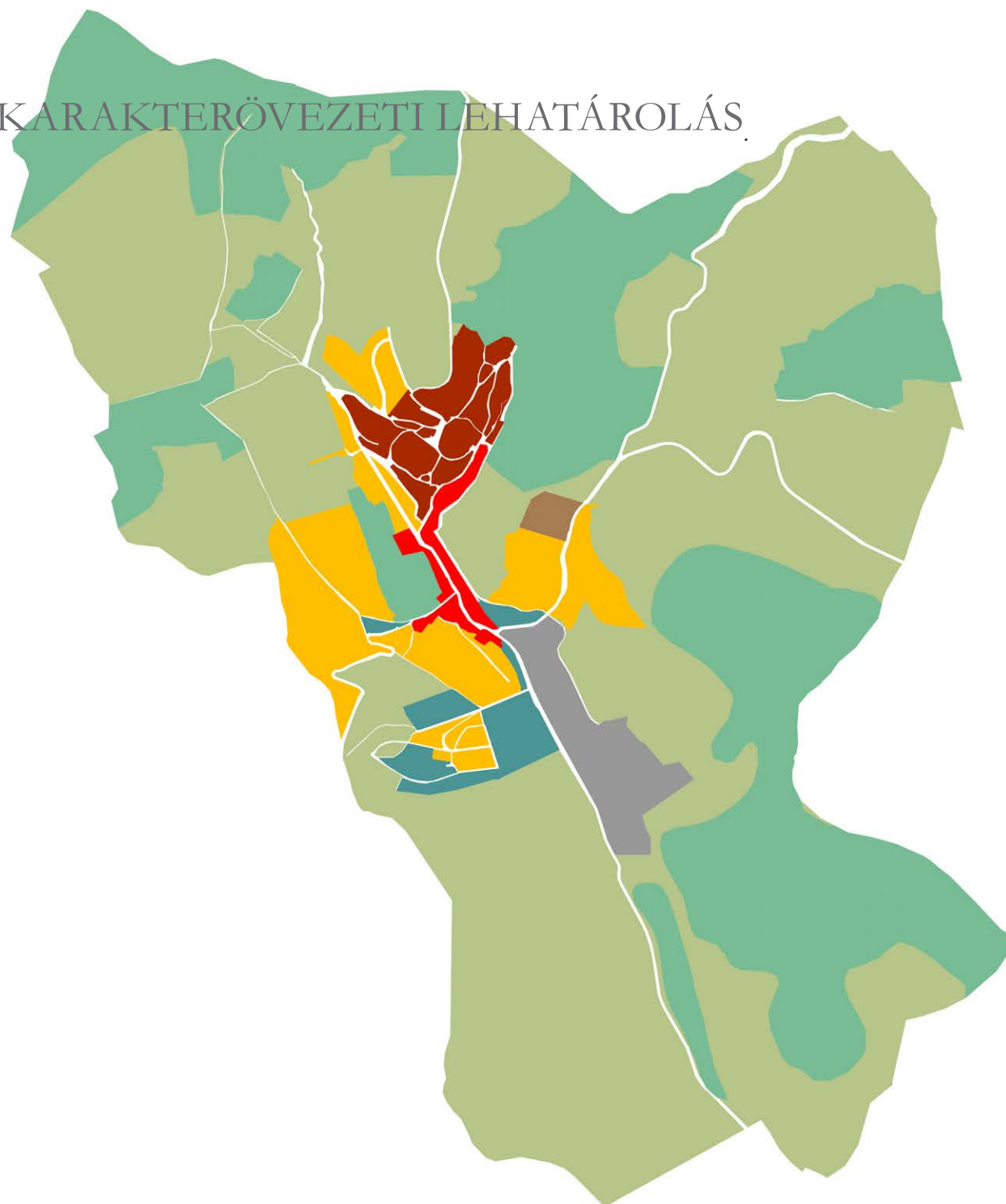
„V. Építkezések

A termelés növeléséhez szükséges létszám biztosítására egyetlen járható út a szükséges lakások megépítése. Ugyanis a szomszédos szénbányai üzemek és a berentei koncentráció, valamint a sajátbányai művek a környékbeli dolgozók olyan nagy számát kötik le, hogy az üzemek környező falvakból előreláthatóan a létszámnövekedés csak igen kis része biztosítható. F. évben a vállalati terv szerint 32 lakás kerül megépítésre, amelyből 20 lakás a múlt évben megkezdett lakásépítésnek befejezése, 12 lakás pedig a dúsítómű részére épül. Az Ércbányászati Iparág hitelkereteink rendezésével kapcsolatban a bizottság szükségesnek tartja, hogy f. évben az eredetileg tervbe vett további 52 lakás és a múlt évben tervezett és teljes tervdokumentációval és helykijelöléssel rendelkező további 3x10 lakás még f. évben megépüljön. Emellett a mélyfúrások fokozott ütemű beindítása szükségessé teszi, hogy a mélyfúró vállalat mintegy 300 főt kitevő dolgozója részére 3 db 100 személyes legényszálló lehetőleg még ugyancsak f. évben megépüljön. Az ércbányászati iparág f. évi rudabányai magasépítési beruházási hitelkeretei, amelyek kis részben a lakásépítésre, túlnyomó részben pedig az ércdúsító-mű magasépítésére vannak biztosítva, oly módon csoportosítandók, hogy a 64 db és [a] 2x10 db lakás f. évben megépüljön. Ez esetben mintegy 5 millió Ft még mindig rendelkezésre áll az ércdúsító-mű f. évi várható magasépítési munkálatainak elvégzésére. Jelenleg az ércdúsító-mű helye véglegesen megállapítva még nincs, és a magasépítési tervezések a hiányzó német tervek miatt még mindig késnek. Az ércdúsító-mű helyén elvégzendő kb. 400.000 m³-es földmunka olyan munkamennyiség, amely a dúsítómű magasépítési munkálatainak megkezdését legkorábban előreláthatóan csak f. év októberében teszi lehetővé. A további 3x10 lakásos épület és a 3 db 100 személyes legényszálló f. évi megépítését a bizottság részben a kutatások [kai], részben a bányafejlesztéssel kapcsolatos létszámgigények kielégítése miatt szükségesnek tartja, és e célra feltétlenül biztosítani kell a szükséges beruházási hitelkeretet.

1954-ben a szükséges létszám biztosítására 1000 fő részére mintegy 500 lakás megépítése kívánatos, míg 1956-ban 450 főnyi további létszámnövelés biztosítására 200 lakás szükséges. E számok megállapításánál tekintetbe vettük azt, hogy a vállalat kielégítő agitációt végez a bányász sajátház akció eredményességének növelésére, amelynek keretében 50 lakás építésével számolunk. Megjegyezzük, hogy a bányatelepen 17 üzemi lakást foglalnak le a szénbányászatban foglalkoztatott dolgozók, ezeknek az üzem részére történő átadása ugyancsak kívánatos. A fejlesztéssel kapcsolatos nagyméretű lakásépítkezés szükségessé teszi, hogy a legsürgősebben városrendezési terv készüljön, amelyben a fejlődés igényeit figyelembe kell venni. Elsősorban korszerű és megfelelő méretű üzemi étkező, vendégszálló, üzemi orvosi rendelő, napközi otthonok, iskolák szükségesek, és emellett az egyéb szociális és kulturális létesítményeket is tekintetbe kell venni. A tervezésnél fontos megfelelő közművek, közlekedési lehetőségek biztosítása. A városrendezési terv kiinduló adatainál 1955-ig a dolgozói létszám 2500 fővel, végleges perspektívában pedig egyelőre 4000 fővel való növekedését javasoljuk alapul venni.”

Részlet: Jelentés a rudabányai vasércbányászat és a település fejlesztéséről (1953)

KARAKTERÖVEZETI LEHATÁROLÁS

- RÉGI FALU
- TELEPÜLÉSKÖZPONT
- KERTVÁROSI LAKÓTERÜLET
- BÁNYÁSZTELEPI LAKÁSOK
- IPARI TERÜLET
- MEZŐGAZDASÁGI
- KIEMELTEN KEZELT KÜLTERÜLET
- KÜLTERÜLET

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

RÉGI FALU

Régi Falu karakterövezet a település legkorábban beépült területe. A domboldalra felfutó, régi településközpont magjában épült a mai Református templom. E köré szerveződtek először az oromzatos, majd a kontyolt nyeregtetős, oldaltornácos hosszúházas lakóépületek. Régi falu ma is őrzi a domborzati viszonyok miatt kialakult halmazos, többtűcs településszerkezeti formát. Habár sok helyen lebontották már a régi épületeket, nagy számban maradtak meg fatornácos hosszúházak is. A fűrészelt deszkadíszekben gömöri motívumokat is felfedezhetünk. A nadrágszíjtelkek végén, pár helyen még megmaradtak a keresztcsűrök. Régi falut a kanyargós, keskeny utcák határozzák meg. A templom előtt alakul ki kisebb teresedés. Itt kapott helyet a Gvadányi József szobor. A kerítések jellemzően léckerítések tömör lábazattal, vagy lábazat nélküli kialakításban. Rakott kőfalkerítés nem jellemző. Újabb építésű családi házak előtt gyakoriak az áttört fémkerítések is.

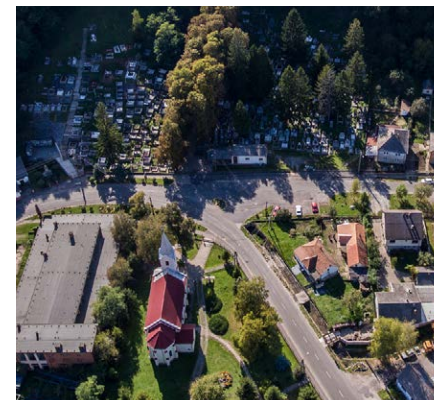

TELEPÜLÉSKÖZPONT

A településközpont a második legrégebbi településrész. A Múzeumtól az Önkormányzat épületéig terjedő területen a XIX. század végi bányafejlesztés során alakult ki a középületek döntő százaléka. A település központjába nyúló majális domb erdőterület határozta meg a központ terjedésének irányát. A város növekedésével, az egykori halmazos, régi falu szerkezet átalakult keresztutcás kisvárossá. Ma is érdekes, település karaktert meghatározó adottság, hogy 4 irányból lehetséges a város megközelítése, Ormosbánya- Felsőtelekes tengely észak-dél irányba szeli ketté a települést, még a Szuhogy-Felsőkelecsény kelet-nyugati irányba. 1986-os bányabezárást követően egy Profi vegyesbolttól eltekintve nem épült új központi épület, azonban számos felújításra került sor az elmúlt 10 évben. 2016-ban megújult a vegyesbolt előtti köztér is

KERTVÁROSI LAKÓTERÜLET

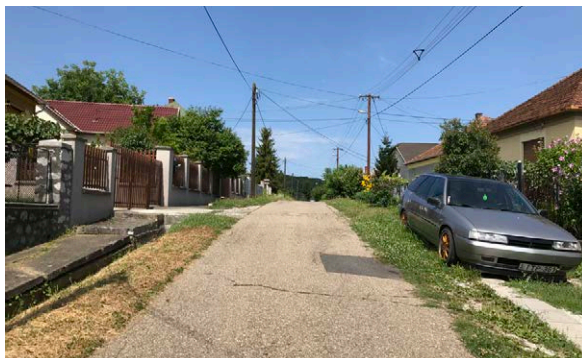
Kertvárosi lakóterület 5 helyen keletkezett a településen.

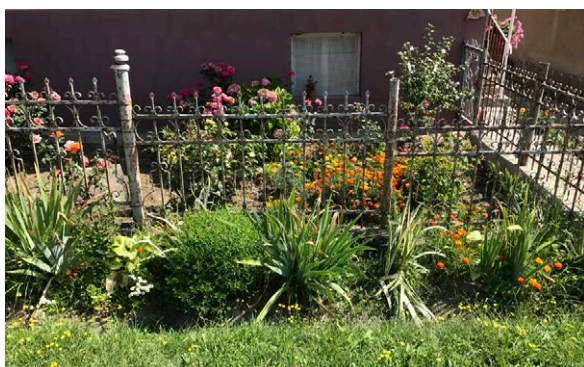
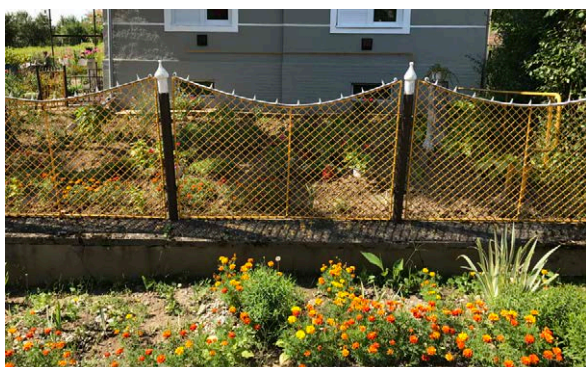
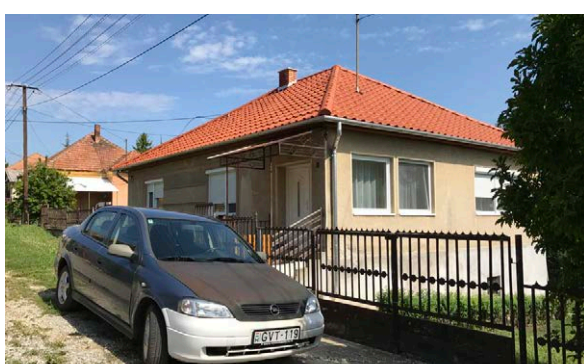
Az öt területet a dombok élesen elhatárolják egymástól. Az épületek nagy százalékban 50-es 60-as évek nyeregtetős, sátoztetős épületeiből áll. Újabban beépült terület egyedül az Ady Endre utca keleti oldala, valamint a régi falutól nyugatra lévő domboldal. Az itt található épületek zömmel a 80-as években épültek.

5 KERTVÁROSI TERÜLET:

- Ady Endre utca, Doktor Görgő Tibor utca, Jókai Mór utca
- Bartók Béla utca
- Rózsavölgy utca
- Kossuth Lajos út
- Petőfi telep, Dobó István utca, Rákóczi utca

BÁNYÁSZTELEPI LAKÁSOK

Szociális lakások többemeletes társasházban elhelyezve. Több ütemben épültek, a város különböző részein. Kisléptékű, iparváros hangulatú munkáslakások úszótelkeken kerültek kialakításra. Legrégebbi építésűek az Arany János utcai, és a Kossuth Lajos utcai épületek, a Petőfi telep és a Rózsavölgy út épületei később épültek.

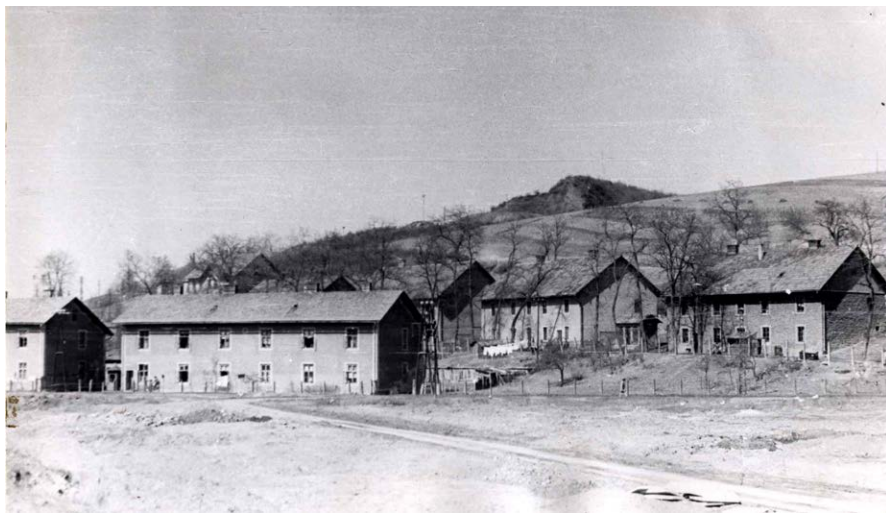
3 BÁNYATELEPI LAKÓTÖMB:

- Rózsavölgy
- Petőfi telep (József Attila utca, Árpád utca, Zöldfa utca)
- Kossuth Lajos utca
- Arany János utca

Az Arany János utcai lakások a település kapujában, az Ormosbánya felől vezető főút mentén épültek. Jól látható, ahogy az eredeti tervek szerint az épületek azonos szinten helyezkedtek el a bekötőút vonalával, nyárfasor tette kedvesebbé a lakások monoton rendjét. Homlokzatokon álló téglány formájú ablaknyílásokat alakítottak ki. Mindkét oldali fasor telepítése, energetikai felújítás, a homlokzatok felfrissítése sokat javítana a jelenlegi képen.

IPARI TERÜLETEK

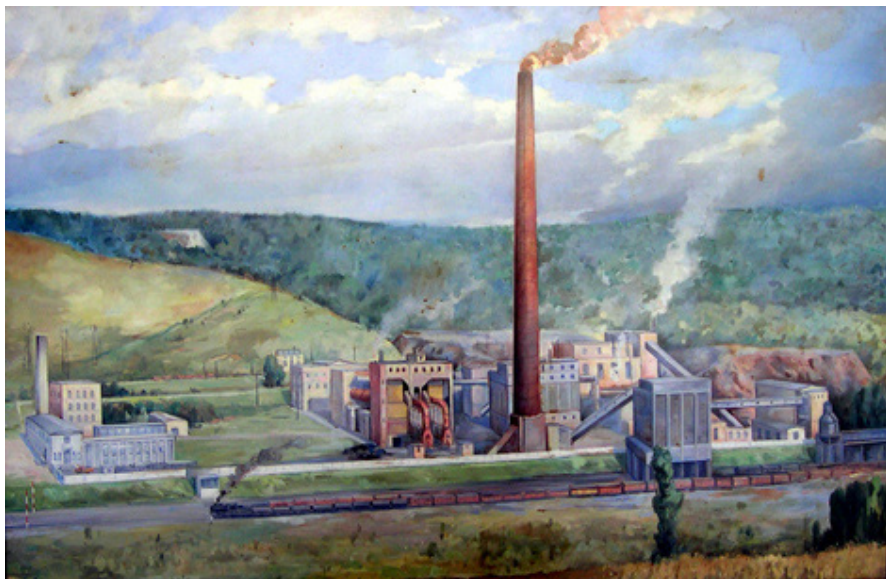
A bánya bezárását követően az ipari épületek nagy részét lebontották.

A külterület rekultiválása folyamatban van. Jelenleg csak egy, működő ipari telep helyezkedik el a település déli részén.

1995. május 27-én a dúsitó torony felrobbantása meghatározó esemény volt a település életében. Végérvényesen lezárult a vasércbányászat Rudabányán.

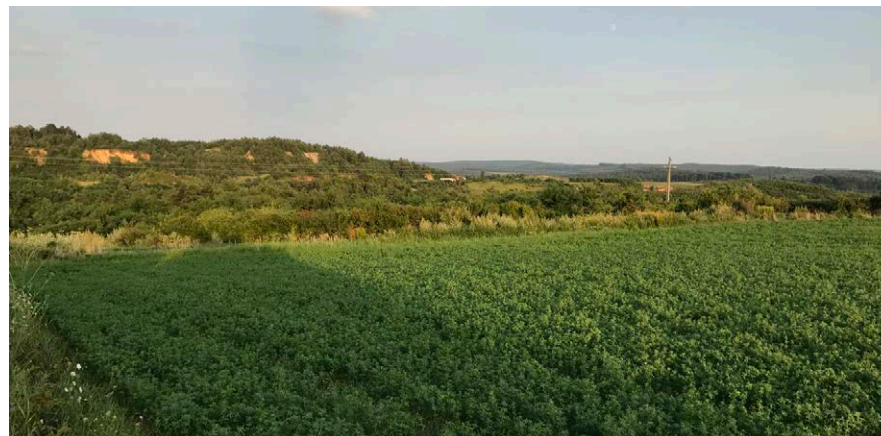

KÜLTERÜLETEK

Rudabánya, mint bányásztelepülés igen szép táji környezetben fekszik. Különösen szép panorámát nyújt a település NY-i részén fekvő dombvonulat, de úgyszintén É-i DNy-i területen is, melyet elegyes tölgyerdő borít, s a települést kellőképpen kondicionálja. A településtől ÉK-felől húzódó nagy kiterjedésű külfejtések által okozott „tájseb”, mint környezetvédelmi mind pedig tájesztétikai szempontból kedvezőtlenül hat a település környezetére. A település külterületén nagyjából erdőgazdálkodás folyik, kisebb részt szántó, rét-legelőgazdálkodás, valamint zártkerti szőlő művelés is, melyek a tájképét gazdagítják.

A Külterületen egyéni gazdálkodás folyik, ugyanakkor az erdőterületek Általános mezőgazdasági területek Rudabánya mezőgazdasági földterület hasznosítását elemezve megállapítható, hogy az nagyobb részt legelőterület, kisebb részt szántóterület.

A felszíni adottságok és a viszonylag hűvös klíma nem teremt kedvező feltételeket a mezőgazdaság számára. A gazdaságföldrajzi fekvés sem szab megfelelő kondíciókat a mezőgazdasági hasznosításnak az infrastruktúra hiányosságai és a piactól való távolság kedvezőtlen hatásai révén. A termelés jórészt önellátásra történik, a művelésbe vont területek a települések közvetlen környezetében találhatók. A mezőgazdasági földterületek racionális hasznosítása már kialakult, s a művelési ágak megoszlása a jelenlegi állapotban állandósult. A szántóföldi növénytermesztésben a vetésszerkezetben kiemelkedő helyet foglal el a gyepterület, nagyjából részben telepített gyepek/, mely az állattenyésztés /szarvasmarha, juh/ alapját képezi. A településhez kapcsolódóan /attól K-re és ÉNy-ra/ jelentős „zártkert” területek vannak, melyek a lakosság ellátásán túl a rekreációs lehetőségként /hobbikert/ is szolgálnak.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság adatai szerinti védett övezetek térképeit a mellékletben találod.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ ÚTMUTATÓ.

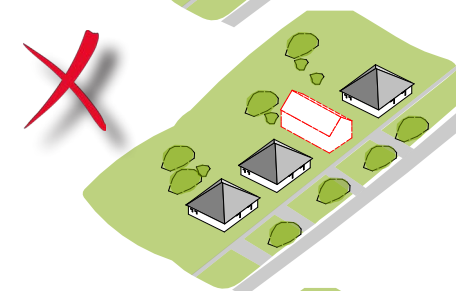
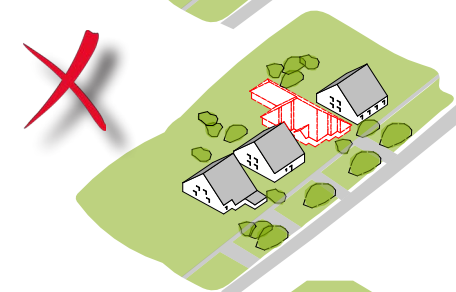
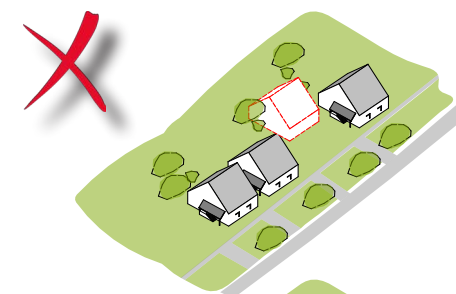
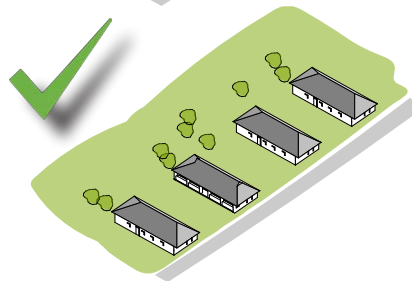
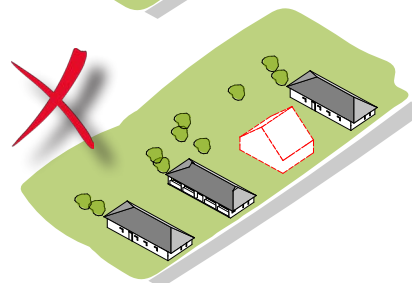
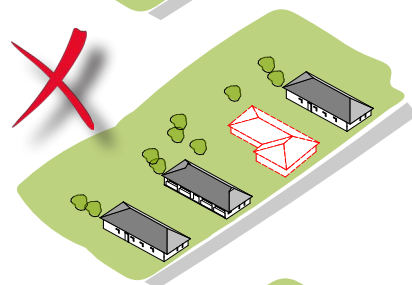
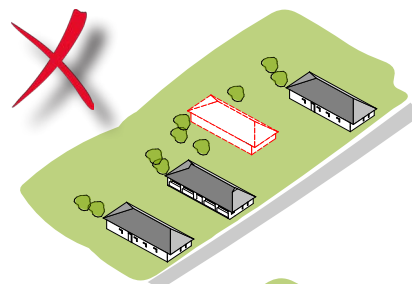
5

TELEPÍTÉS

Törekedjünk arra, hogy szomszédos épületekkel hasonló tömegű, magasságú új épületet tervezzünk.

Ha szabályozási terv nem írja elő a konkrét beépítési vonalat, akkor is kövessük a szomszéd épületek homlokzati síkja által meghatározott beépítési vonalat. Hátrahúzott épület kedvezőtlenül bontja meg az utcaképet.

Választott utcánkba, ha minden tetőgerincvonalra merőleges az utcavonalra, mi se térjünk el ettől.

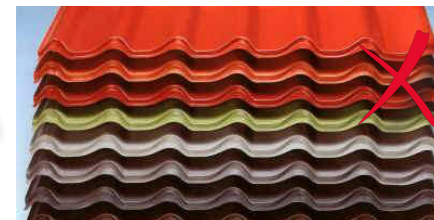
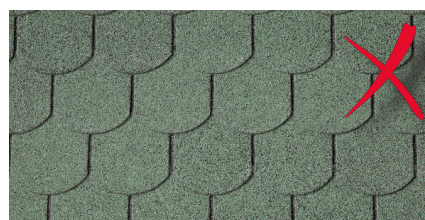
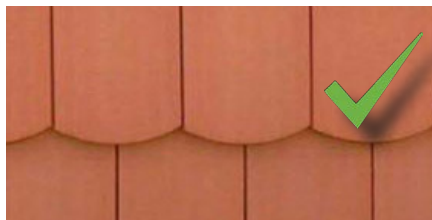
TETŐHAJLÁSSZÖG, ANYAGHASZNÁLAT

Rudabányán a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a településképbe.

Tetőforma kialakításánál javasolt egyszerű, kontyolt végződésű nyeregtetőt építeni, minél kevesebb töréssel. A településképben idegenül hatnak a meredek alpesi tetőformák ugyanúgy mint az alacsony hajlásszögű mediterrán tetők. Elfogadható tető hajlásszög: 30-45°

- Tetőhéjazatnak javasolt a matt égetett természetes színű cserépfedés (natúr színben). A cserép anyaga és színe mellett fontos a megjelenése is. A klasszikus hódfarkú vagy egyenes vágású cserepek ajánlottak, melyek legjobban illeszkednek a meglévő épületek héjazatához.
- Épületek bővítésénél összekötő folyosók, kisebb homlokzati síkból kiugró bővítmények esetén elfogadható korcolt fémlemezfedés, de ezt mindenképpen egyeztetni szükséges a főépítéssel.
- Nagyelemes tetőburkolati rendszerek, cserepeslemezek, bitumenes zsindelyek nem ajánlottak.
- Napelemek, napkollektorok lehetőleg minél messzebb kerüljenek elhelyezésre az utcafronttól. Javasolt a nyeregtető utolsó harmadában elhelyezni őket.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Fehér, tört fehér és pasztelles, földszínek használatát javasoljuk. Világosabb árnyalatban homlokzati felületen, sötétebb árnyalataik a nyílászárókon is megjelenhetnek.

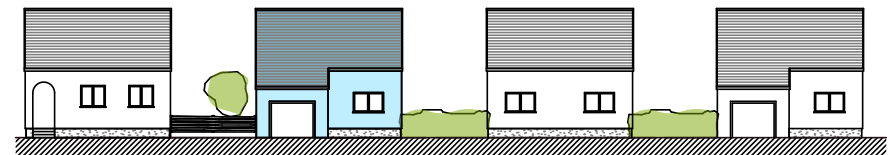
Kerüljük a rikító, magas telítettségű színeket. Ne felejtjük azt sem, hogy a sötétebb színek jobban magukba szívják a nap melegét!

Sötét árnyalatú homlokzat akár 60 fokra is melegedhet nyáron!

Vakolatdíszes épületeknél törekedjünk a meglévő díszek megmentésére.

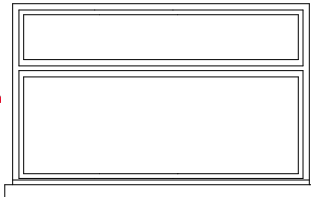
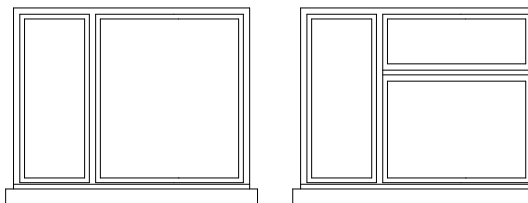
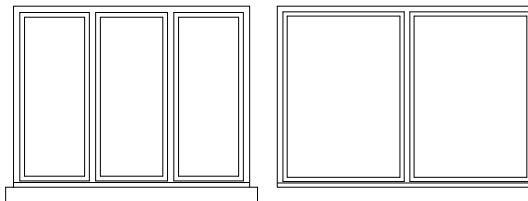
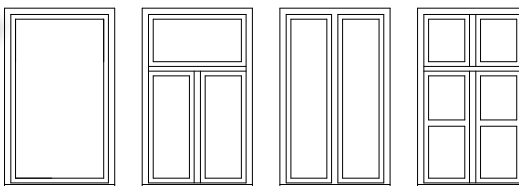
Helyi védett épület építészeti értékei nem sérülhetnek energetikai felújítás során sem.

A 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet követelményeit nem kell ilyen esetben betartani.

Homlokzatok, színek /60

NYÍLÁSZÁRÓK

UTCAFRONTI HOMLOKZAT

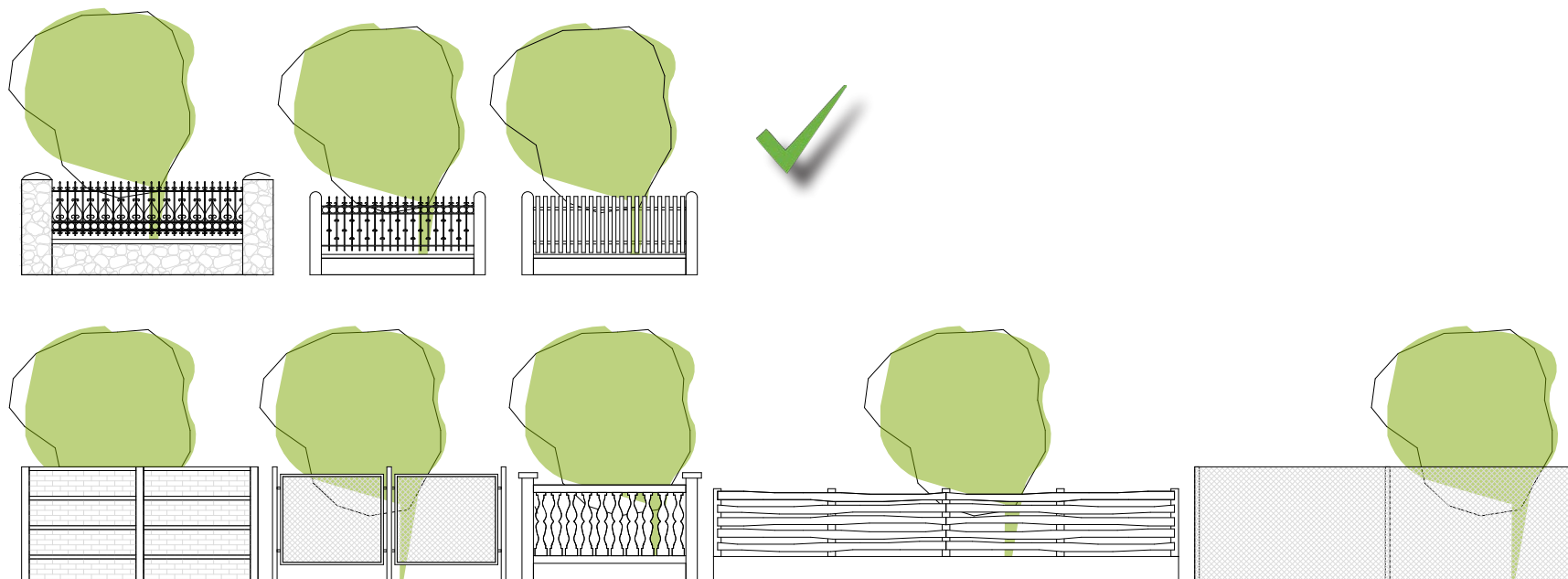
Földszintes, oldaltornácos, kontyolt nyeregtetős épületeknél utcafronti homlokzaton használjunk a régi ablakosztáshoz illeszkedő, álló téglány formájú ablakokat. (60x90 cm, 90x120cm, 90x150 cm). Kerüljük a nagy osztatlan felületeket, az asszimmetrikus osztást, és a vízszintesen nyújtott arányokat.

Lehetőleg fa szerkezetű nyílászárókat válasszunk.

Új épületek építése esetén víztiszta, vagy matt síküvegezésű ablakok beépítése javasolt.

A redőnyszekrény rejtett kivitelben létesítendő, a nyílászárókkal megegyező színben. Kerülni kell a rikító színeket!

KERÍTÉSEK

- A teljes településen meghatározó a fémbetétes, tömör lábazatos áttört valamint a tömör falazott kerítés.
- Belterületi részen javasoljuk továbbra is a meglévő kerítés típusokhoz hasonló szerkezeti kialakításokat.
- Ipari megjelenésű tekercselt drótháló kerítés építése csak külterületi mezőgazdasági, ipari területen megengedett.
- Kerüljük az előre gyártott beton elemekből épülő teljesen tömör kerítéseket, a vízszintes széles deszkákból összerakott, „western” valamint a rudazott, táblázott, tekercses fémkerítéseket!
- Belátás elleni védelemre használjunk fűrészelt deszkakerítést vagy az áttörtebb léckerítésre futassunk növényeket.
- Kerülendő a túlzottan hivalkodó bejárati kialakítás

Élvezzük a vidéki élet előnyeit! Udvarunk kertje a szabadidős tevékenységek mellett számos más hasznot is nyújt. A sűrű növényzet, nem csupán a levegőtisztaságában segít, de a párologtatásnak köszönhetően a mikroklímát is javítja.

növények:

- árnyékot adó fák, futónövények jelentősen javítanak az épület energetikáján
- zöldségeskert, fűszerkert, gyümölcsös, virágoskert, dísnövények

esővízgyűjtés, ásott kút:

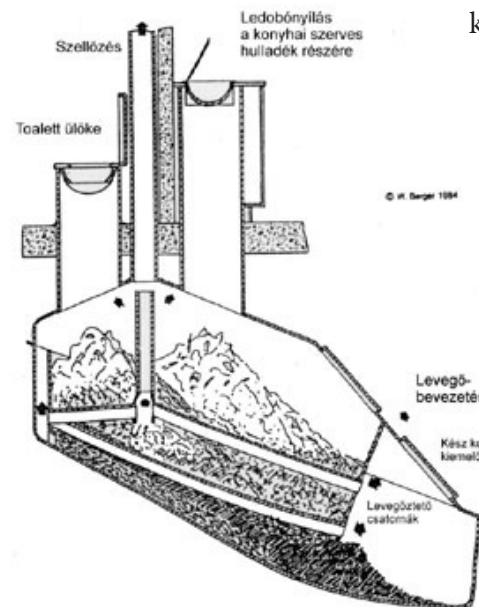
A tetőről összegyűjtött csapadék ideális mosáshoz, takarításhoz, WC öblítésre, locsolásra. Lágy víz, ami a mosógépet is kíméli és a növények is szeretik. Ásott, fúrt kút is jó megoldás az ivóvíz felhasználásának csökkentésére. WC öblítésre pocsklás vezetékes vizet használni.

komposztálás:

Háztartási hulladékot egyszerűen újrahasznosíthatjuk komposztként egyszerű kerti komposztládába, vagy épületen belüli komposzt wc-ben.

kerti komposztáló

komposzt toalett

KÖZTERÜLETEK, NÖVÉNYZET JELENLEGI ÁLLAPOT

A települést átszelő Arany János utca – Gvadányi József utca – Temető utca meghatározzák megjelenésükkel a településről alkotott képünket, így rendezésük fontos feladat. A vízelvezetés változó megoldásokkal jelenik meg, de nagy részben a nyílt árkos rendszer a jellemző. A zöldfelületek igen keskenyek, fásítás nem érhető tetten, a légvezetékek egy oldalon húzódnak.

A Kossuth Lajos utca menti nagyobb zöldfelületeken már megjelenik fásszárú növényállomány, noha itt sem alkotnak fasort, csak szoliterként vagy kisebb csoportokban, esetleg cserjékkel társulva fordulnak elő. Ez jellemző a kisebb utcákra is. Amennyiben zöldfelületek helyet kaptak az utak mentén, legtöbbször csak gyepesítettek.

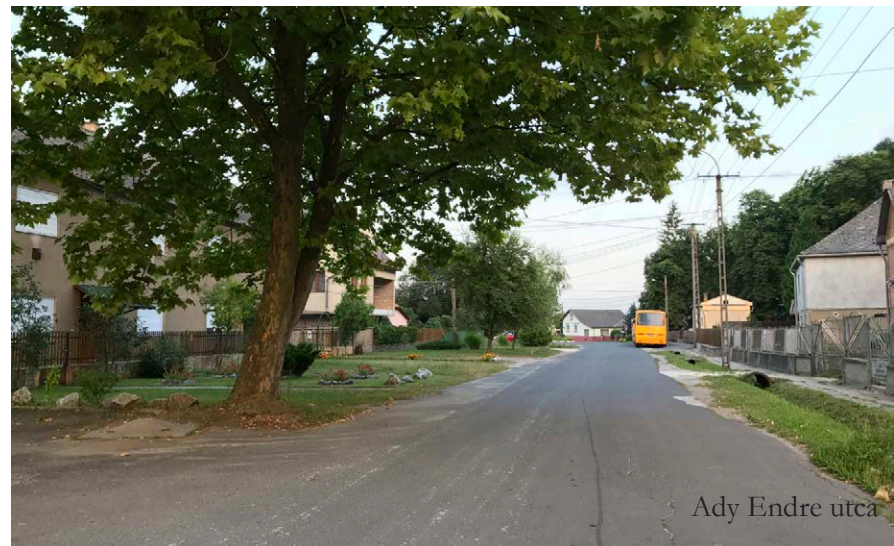
A házikertek növényalkalmazása hagyományosnak mondható, a fenyőfélék és a gyümölcsfák dominálnak. Cserjék között szintén sok örökzöld faj megjelenik.

Főként a főút mentén gyakori a nagyon keskeny vagy hiányzó előkert. Ahol azonban van elegendő hely és megtud jelenni valamilyen szélességben, ott rendezett és elsősorban alacsony lombhullató és örökzöld cserjékkel telepített. Az erősen hátrahúzott homlokzatoknál nagyobb gyepfelületek jelennek meg, de esetenként szőlősorok is benyúlnak az előkertekbe.

NÖVÉNYALKALMAZÁS RUDABÁNYA BELTERÜLETÉN			
Utak és környezetük		Házikertek	
Faállomány	Egyéb	Faállomány	Előkert
Acer fajok Robinia pseudoacacia Picea abies Tilia cordata	Buxus sempervirens Symphoricarpos orbiculatus	Betula pendula Corylus colurna Picea abies Picea pungens Thuja occidentalis Thuja orientalis Tilia cordata *kertészeti gyümölcsfa fajták	Buxus sempervirens Cornus mas, -sanguinea Hibiscus syriacus Juniperus fajok

Kossuth Lajos utca

Ady Endre utca

JAVASLATOK

Az utcakép szempontjából előnyös lenne az egyoldali fásítás azokon a szakaszokon, ahol van rá lehetőség. Zöldsáv hiányában burkolatban is folytatható lenne a fasor akár faveremráccsal, akár műgyanta kötésű vízáteresztő burkolat alkalmazásával, ezáltal nem csökkenne jelentősen a járőfelület.

A fák magassági mérete alkalmazkodjék az adott utcában lévő épületek magasságához, melyek többségében földszintesek vagy földszint+1 emeletesek. A szűk utcákba a visszafogott növekedésű gömb vagy oszlopos koronájú fajok ajánlhatók (pl.: *Pyrus calleryana* 'Chanticleer'). Míg a tágasabb utcákba és a főútvonalak mentén a 4-10m magas taxonok. Az előkertek egységesítése érdekében ajánlhatók jól használható örökzöld cserje és talajtakaró fajok, de bátorítás szükséges az évelők és egygyáriak alkalmazása terén is.

A jelenleg a területen nagy számban élő fajok közül szakaszosan lecserélendő:

- *Buxus sempervirens* – puszpángmoly kártétele miatt
- *Robinia pseudoacacia* – invazív faj

NÖVÉNYTELEPÍTÉSI JAVASLATOK			
Utak és környezetük		Házikertek	
Faállomány	Egyéb	Faállomány	Előkert
gömbkoronájúak: <i>Acer campestre</i> 'Nana' <i>Fraxinus ornus</i> 'Mecsek' <i>Prunus fruticosa</i> 'Globosa' nagyobb, termetű fajok: <i>Acer tataricum</i> <i>Koeleruteria paniculata</i> <i>Pyrus calleryana</i> 'Chanticleer' <i>Sorbus aucuparia</i>	<i>Berberis x media</i> 'Red Jewel' <i>Buddleja davidii</i> <i>Forsythia x intermedia</i> <i>Ligustrum vulgare</i> <i>Spiraea x cinerea</i> 'Grefsheim'	<i>Betula pendula</i> <i>Corylus columna</i> <i>Picea abies</i> <i>Sorbus aria</i> , - <i>aucuparia</i> <i>Thuja occidentalis</i> <i>Thuja orientalis</i> <i>Tilia cordata</i>	fésszárúak: <i>Prunus triloba</i> 'Multiplex' <i>Paeonia suffruticosa</i> <i>Viburnum opulus</i> 'Roseum' talajtakarók: <i>Hedera</i> , <i>Vinca</i> , <i>Geranium</i> , <i>Bergenia</i> , <i>Convallaria</i> évelő nemzetségek: <i>Achillea</i> , <i>Helianthus</i> , <i>Hosta</i> , <i>Rudbeckia</i> , <i>Sedum</i> , <i>Stachys</i> egygyári nemzetségek: <i>Antirrhinum</i> , <i>Cosmos</i> , <i>Mirabilis</i>

Pajta

CÉGÉREK, REKLÁMOK HIRDETŐTÁBLÁK

Általános elvárás, hogy falusi környezetbe illő cégek, reklámok, hirdetőtáblák, feliratok kerüljenek kialakításra. Érdemes teljes arculati megoldásban gondolkodni a logótervezéstől az épület homlokzati kialakításáig. Cégnevek hirdetések megjelenhetnek cégérként, feliratként, hirdetőtáblaként. Ezekkel kapcsolatban az általános elvárások:

- illeszkedjenek az épület színárnyalatához
- legyenek egyediek és kreatívak
- ne villogjanak
- világító kivitel esetén alacsony fényintenzitásuk legyenek
- fontos, lényegi információkat közöljenek
- harmonikusak legyenek az épület előtti köztér használatával

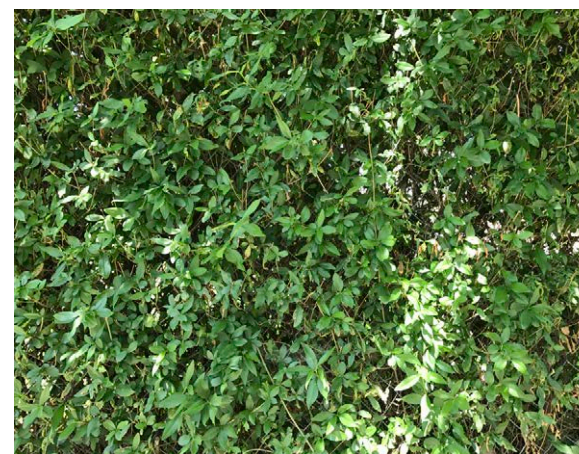
cégér

tábla

ötletesek az
épületszerkezetekbe
integrált feliratok

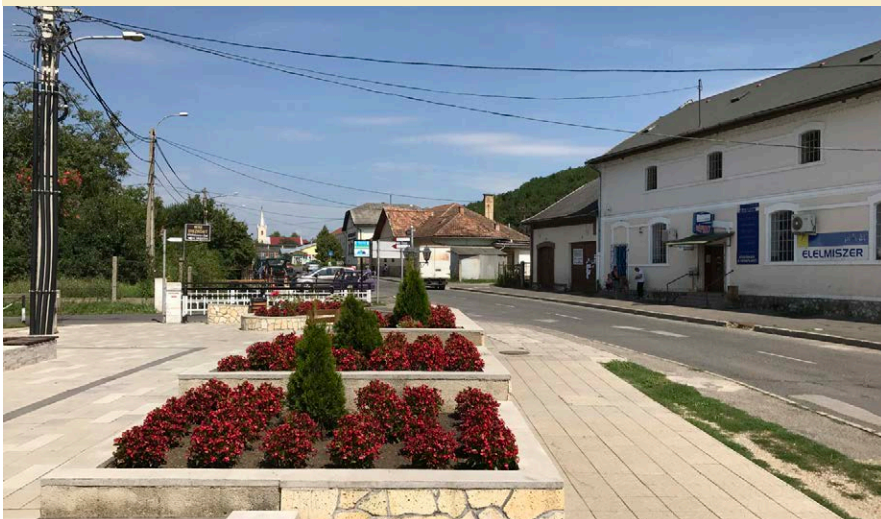

KÖZTERÜLETI TÁRGYAK, BÚTOROK

Régi falu környezetben jobban mutatnak az egyedileg, természetes alapanyagokból tervezett közterületi bútorok, játékok, hulladékgyűjtők mint a városokban elterjedt berendezések. Az előkertek gondozása, növénybeültetése javítja a település hangulatát. Kisvárosi Településközpontba helyet kaphatnak a városokra jellemző berendezések. Külterületen az ipari jellegű, időtálló berendezések javasoltak

KÖZTERÜLETEK

- Közterületen, ahol az utca szélesség engedi fasorok építése javasolt
- Törekedjünk egyedi, egységes anyaghasználatú, arcúatú információs táblák, közterületi bútorok elhelyezésére

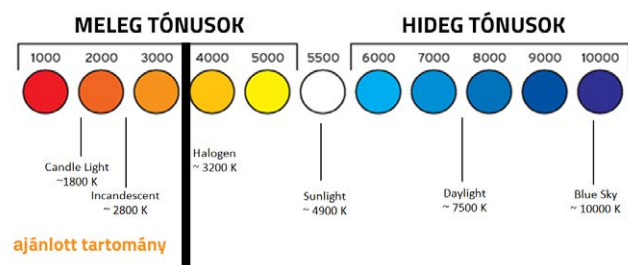

A gólyafészek a település arculatát is meghatározó elem!
A gólya fokozottan védett (13/2001 (V.9.) KöM rendelet), egyedeire és élőhelyükre az 1996. évi LIII törvény (Tvt.) előírásai vonatkoznak.
Óvjuk a település meglévő gólyafészkeit!
A felmért fészkek adatbázisa az alábbi helyen elérhető:

GÓLYAFÉSZEK

www.golya.mme.hu

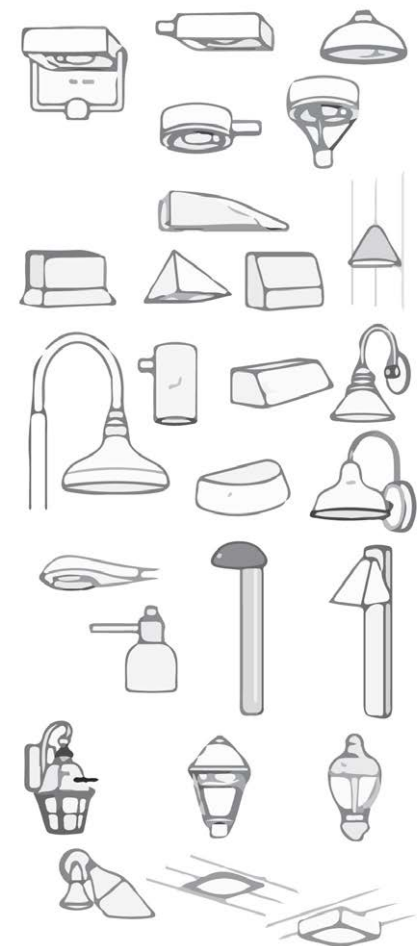
Azonosító	Település rész	Pontos hely	Mire épült?	Van fészkek?
2302901 >	Rudabánya	Dózsa Gy. u. 41.	villanyoszlop	nincs
2302902 >	Rudabánya	Jókai u. 14	villanyoszlop	nincs
2302903 >	Rudabánya	Szabadság tér 26.	villanyoszlop	van

Közterületvilágítási ajánlások

FÉNYSZENNYEZÉS ELKERÜLÉSÉT SZOLGÁLÓ SZABÁLYOZÁSI JAVASLATOK
A LoNNe (Loss of the Night Network, „Az égbolt elvesztése” kutatói hálózat)
ajánlásait alapul véve.

- El kell kerülni a hideg fehér fényű világítást, amely 500 nanométernél rövidebb hullámhosszúságú fényt tartalmaz: Ennek megfelelően 3000K alatti érték javasolt a kültéri világítás színhőmérsékletére.
- A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van. Megfelelő ernyőzés esetén a kibocsátott fényt nem látjuk közvetlenül. A megfelelően irányított fény nem jut a gyalogosok, járművezetők szemébe, az épületek ablakai felé vagy éppen az égbolt irányába. A fényeknek - még a díszvilágítás esetén is - lefelé kell irányulniuk. Így például a talajszintbe épített fénycsőket, melyek felfelé sugároznak, el kell kerülni.
- Az utcákat amennyire csak lehet egyenletesen, és amennyire csak lehet alacsony intenzitással világítsuk meg: Vidéki utakon a 0,3 cd/m² fénysűrűség elegendő, amely kb. 4 lux megvilágítással elérhető. Ez az EU útvilágítás i szabványoknak (EN 13201) megfelelő legalacsonyabb útosztály. Az EU szabványok gyakran sokszor erősebb megvilágítást ajánlanak, mint ami jelenleg a legtöbb európai településen megvalósult.
- Igazítsák a kültéri világítást a tényleges használat idejéhez. Este 10 óra, vagy éjfél után jóval kevesebb fényre van szükség, ennek megfelelően az közvilágítás fénye csökkenthető. A megvilágítási szintek akár 50-80%-os csökkentése is lehetséges. A nem közcélú világítást teljesen ki kell kapcsolni, ha nincs arra közvetlen szükség.

JÓ PÉLDÁK RUDABÁNYÁN

Az Óvoda utcai volt óvoda épületében a „Rudapithecus Látogató-, Oktató és Kutató Központ”, az udvaron pedig egy őslénytani szoborpark.

„Svájci Hozzájárulás a kibővített Európához - Együttműködési Program Magyarországgal program „keretén belül került felújításra a Rudabánya, Gvadányi utca 1. szám alatti Tájház.

Jelenleg bemutatóterként funkcionál.

Jó példák Rudabányán /73

JÓ PÉLDÁK A KÖRNYEZŐ TELEPÜLÉSEKBŐL

- a domborzati viszonyokhoz alkalmazkodó
terepre illesztés (részben alápincézett)
- környezetbe illeszkedő tömegformálás,
homlokzatalakítás
- melléképületekben rejlő lehetőségek
hasznosítása
- gondosan kialakított kert
- megfelelő anyag, szín használat
- eredeti nyílásosztás megőrzése
- korszerű gépészeti kialakítás

Az ügyesen felújított, oldaltornácos, kontyoltetős parasztház vonzó célpont az ide látogató turisták számára. Különleges az eklektikus homlokzatzdíszítés. Szinte érintetlen megmaradt a régi udvar elrendezése a felújított melléképülettel, tornác előtti virágágyással és a jellemző udvarvégi keresztcsúrral.

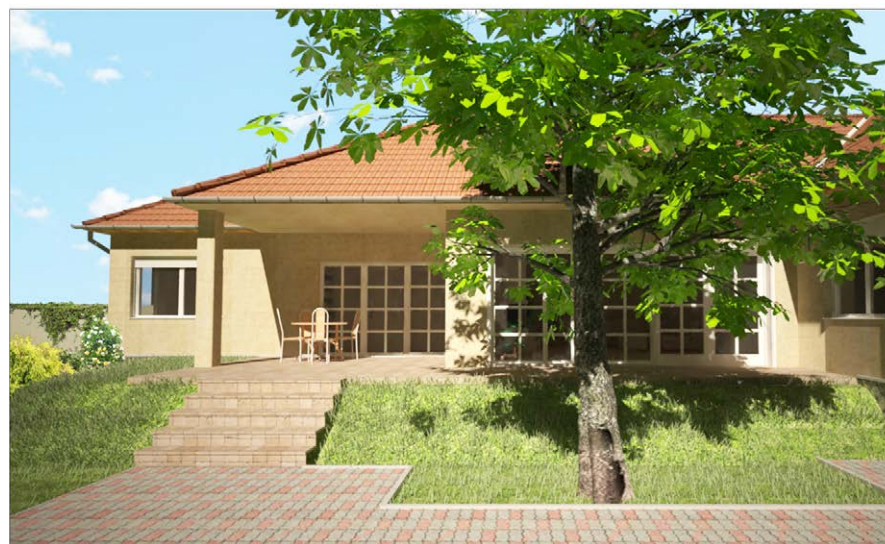

RIGÓPOHÁR VENDÉGHÁZ

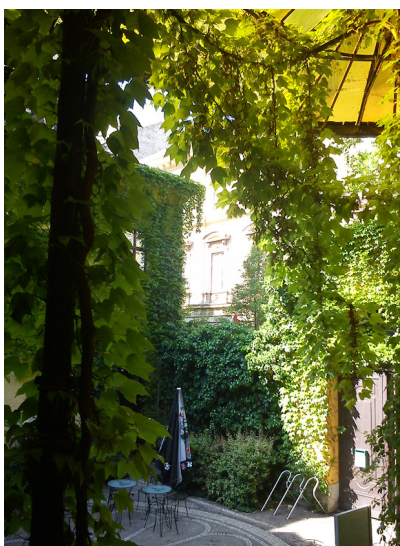
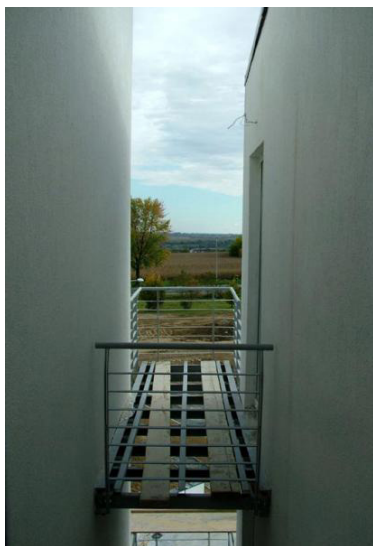

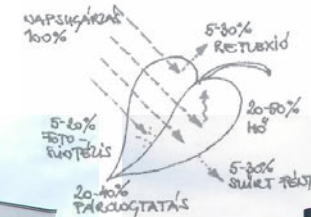
Kockaházak udvar felé történő bővítése megoldást nyújthat az ilyen típusú épületek hiányzó kertkapcsolatára, átmeneti terek kialakítására. Az új épülettömbben helyt kaphat nagyobb, összefüggő nappali tér, terasszal, modern nagyméretű nyílászárókkal. Bővítés esetén is, amennyiben lehetséges vegyük figyelembe az udvaron található meglévő fák helyzetét. Ebben az esetben szerencsésen megmaradt a nyáron árnyékot adó diófa.

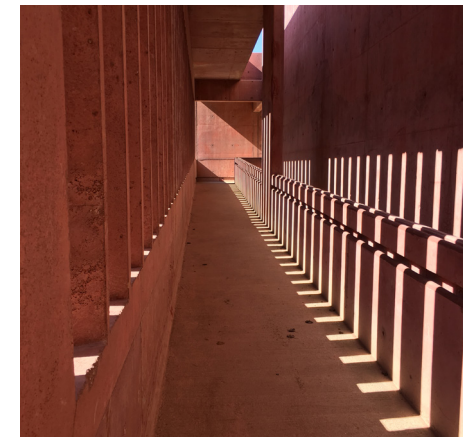
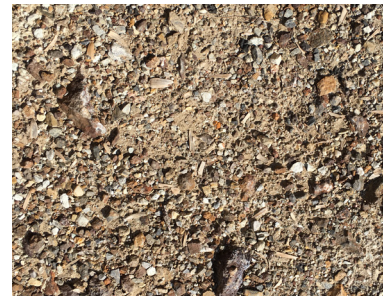

Az energetikai felújítás mellett a homlokzatok újragondolása jelentős komfortemelkedést adhat a munkáslakások lakóinak. Megfelelő árnyékoló rendszer egyszerre segíti az épületek energetikáját, és javítja a városképet. Az úszótelkek lehetőséget adnak nagyobb felületű parkosításnak: növénytelepítés, játszóterek... kialakításának. Ha szűkös az anyagi keretek érdemes a tűzfalakat örökzöld növényekkel befuttatni. Javítják az épület körüli mikroklimát és hőszigetelnek. Egyszerű hőszigetelő rendszerekkel ellentétben nem csak a meleg benntartásában segítenek, de párologtatásuk köszönhetően a nyári hűtésben is.

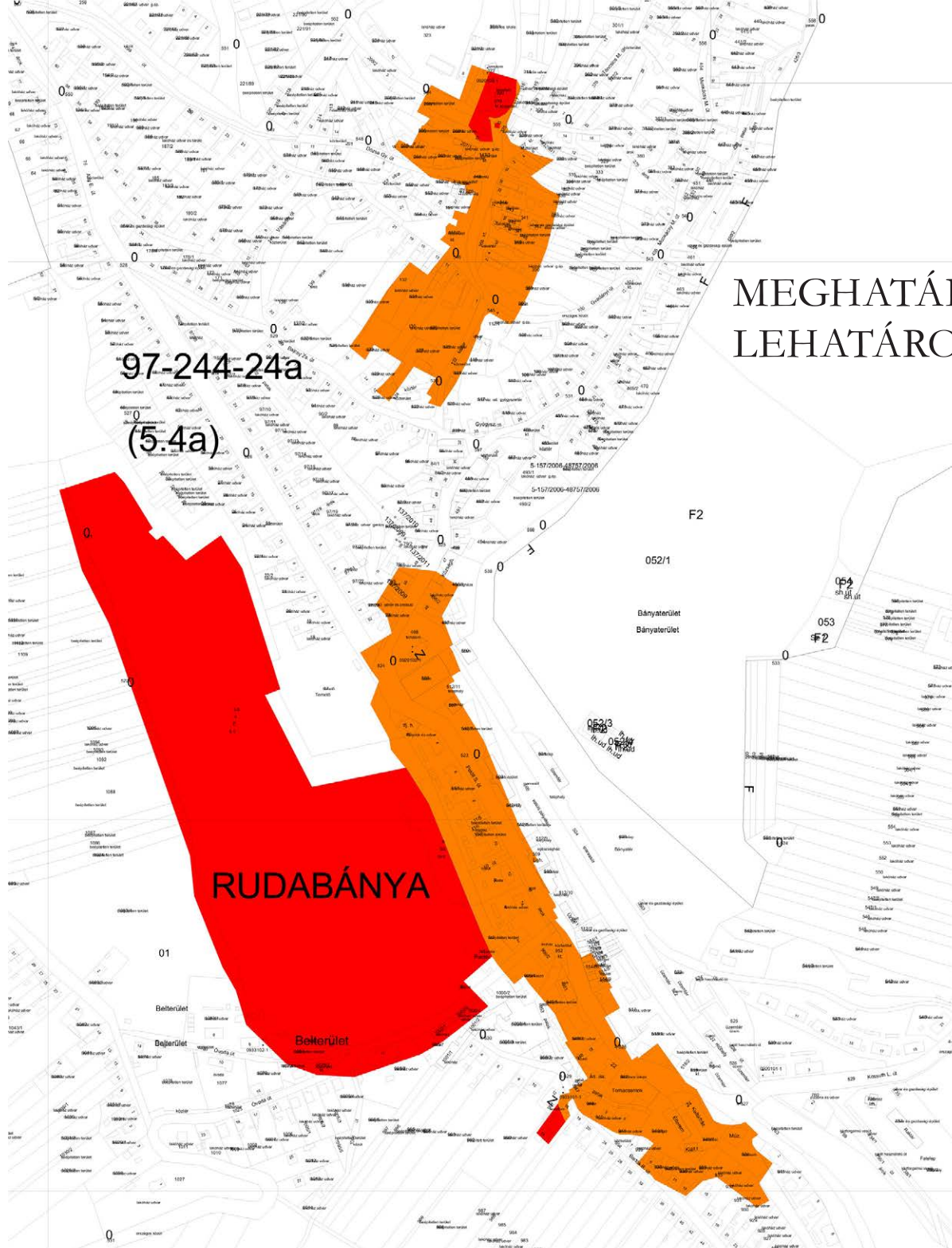

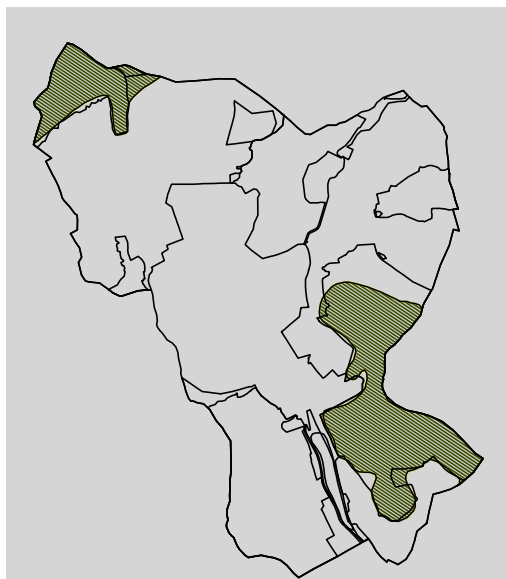
A modern beton kubusok is képesek beleolvadni a vadregényes, rudabányai vasércbánya környezetébe, ha megfelelő a szín és anyag választás.

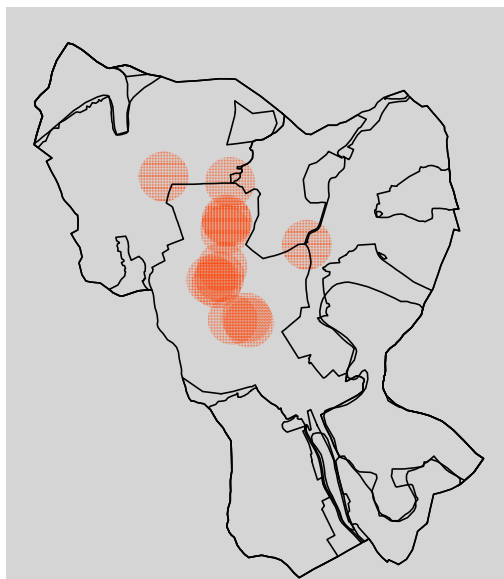

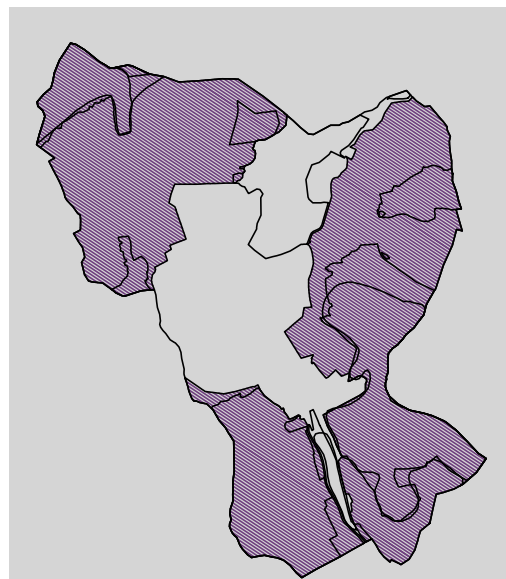
MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

TERVEZETT TERMÉSZETI TERÜLET

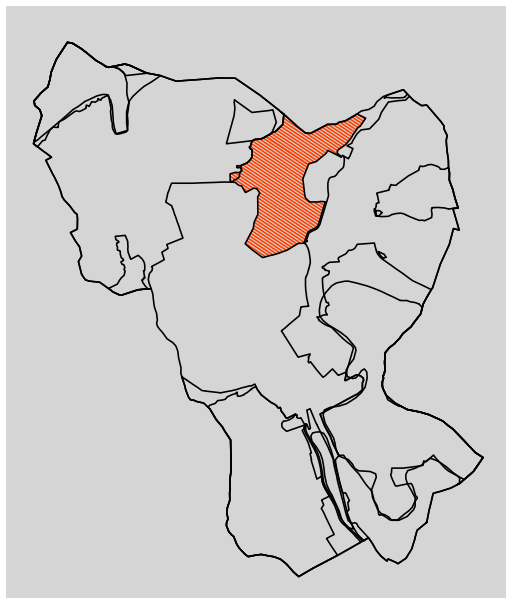
EGYEDI TÁJÉRTÉK

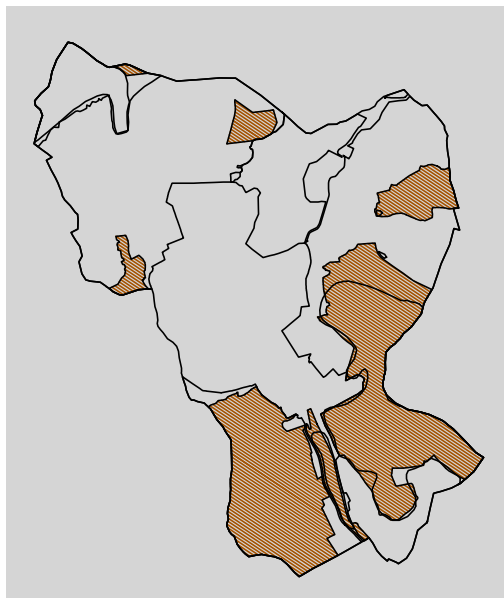
TÁJKÉPVÉDELMI ÖVEZET

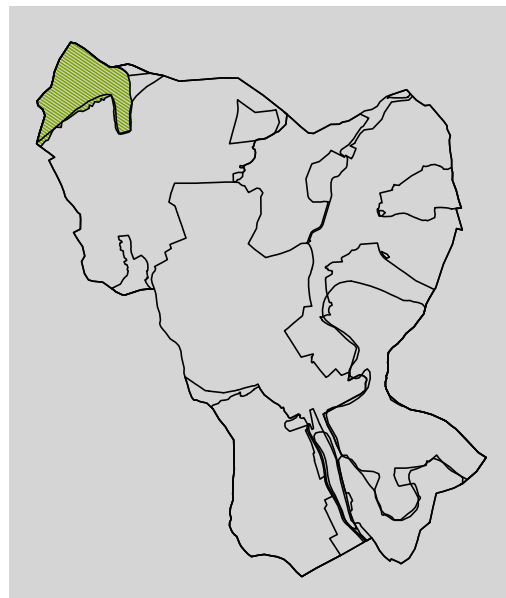
FÖLDTANI ALAPSZELVENY

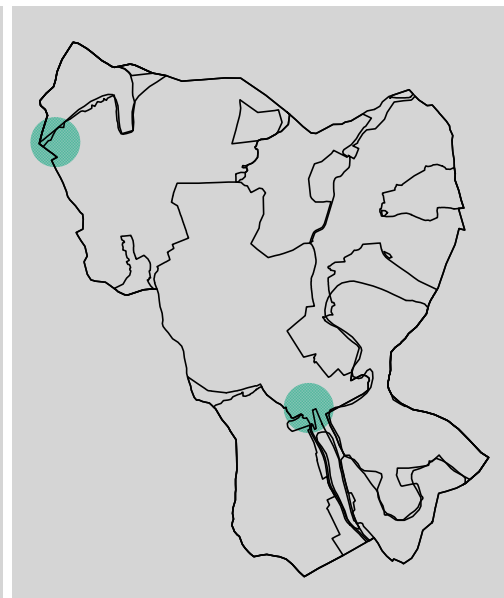
NATURA2000 SCI

ÖKOLÓGIAI FOLYOSÓ

ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT MAGTERÜLET

FORRÁS

IRODALOMJEGYZÉK

Hadobás Sándor: A szülőföld vonzásában

Borsod-Abaúj-Zemplén megye népművészete (1997, szerkesztette: Fügedi Márta)

Szakáll Sándor: A Rudabányai Vasérctelep a korai szakirodalomban (1880-1939)

Településfejlesztési Stratégia Rudabánya Város (2015-2020) (Borsod Tender Kft.)

Rudabánya Város Településrendezési Terve (La_Urbe Kft.)

www.muemlekem.hu

www.hungaricana.hu

www.rudabanya.hu

IMPRESSZUM

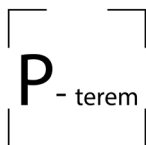
Rudabánya Város Önkormányzata
3733 Rudabánya, Gvadányi József u. 47.
Telefon: 48/568-216

Polgármester: Szobota Lajos
Polgármester e-mail címe: porghivrudabanya@t-online.hu

Főépítész: Vanyó Alida
Főépítész e-mail címe: vanyo.alida@gmail.com
SZERKESZTETTE:

Pirity Attila
STÚDIÓ ÉSZAKMAGYARORSZÁGI TERVEZŐ KFT.
3530 Miskolc,
Rákóczi utca 6.

Vanyó Alida
P-TEREM KFT.
3530 Miskolc,
Rákóczi utca 6.

FOTÓ: Vanyó Alida, Tóth Dávid Levente,
www.rudabanya.hu

ÁBRÁK: Zsíros Renáta, Thuróczy Mária

TÉRKÉPEK: mapire.hu

Rudabánya, 2017.